

פרשת חקת

מאמר ויסעו מהר ההר

(א) ויסעו מהר ההר דרך ים סוף. הא אתערו חבריאי, דנטלו מלאולפא תלמודא, דאקרי הר ההר. אמאי אקרי הר ההר. בגין דמתמן נפיק הוראה לעלמא. דכתיב א אשר כתבתי להורתם, ודא א איהו תורה שבעל פה. (ב) אבל ת"ח, רזא דחכמתא אית הכא. האי אתרא דאיקרי הר ההר, אורחא הוא לימא דסוף, סופא דדרגין, ב דהות מדברא קדמיהון במדברא, ומאלפא להון אורחין דחיין, בגין דאיהי אורחא, למיעל לעלמא דאתי. (ג) ואינון נטלו ג מבתרה ומאורחה, ואזלין בתר ארז * חויא עקימא. ד שליט בארץ אדום, כדין א ותקצר נפש העם בדרך, בגין דטעו מארחה

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

(א) (במדבר כא), (שמות כד) תרומה תשלו. א נ"א איהי (דפוסים ראשונים). ב נ"א ל"ג דהות משום (קראקא). ג נ"א מבתרא ומאורחא (קראקא). ד נ"א דשלים (קראקא).

ויסעו מהר ההר

הסולם

מאמר

המדרגות, שהוא המלכות, שהיתה הולכת לפניהם במדבר, ולימדה אותם דרכי החיים. משום שהיא, הדרך, לבא על ידה לעולם הבא.

(ג) ואינון נטלין מבתרה וכ"ו: והם ישראל, נסעו מאחריה ומדרכה, והלכו אחר נחש עקלתון, השולט בארץ אדום, ע"כ נאמר ויסעו מהר ההר וגו'. או, ותקצר נפש העם בדרך, משום שסרו מן דרך החיים. או, וידבר העם באלקים ובמשה. באלקים הוא מלכות, ובמשה

(א) ויסעו מהר ההר דרך ים סוף: הנה העירו החברים, שנסעו, דהיינו שפסקו מלמוד התלמוד, שהוא תורה שבעל פה, שנקרא הר ההר, ולמה נקרא הר ההר. משום שמשם יוצאת הוראה לעולם. שכתוב, אשר כתבתי להורותם. וזו היא תורה שבעל פה. שמשם יוצאת הוראה.

(ב) אבל ת"ח רזא וכ"ו: אבל בוא וראה, סוד החכמה יש כאן. המקום הזה שנקרא הר ההר, הוא דרך לים סוף, דהיינו סוף (דטוי דף ג' ט"א * ט"ב)

דחיי. כדין, וידבר העם באלקים ובמשה. בכלא איתרעמו, בתורה שבע"פ, ובתורה שבכתב. כי אין לחם, דא תורה שבע"פ. ואין מים, דא תורה שבכתב. והוא לחם הקלקל, דקלילא הוה בעיניהון מלתא דאורייתא דבע"פ. (ד) ת"ח, אהרן ימינא דמלכא, אסתלק, ואסתלקן ז' עננים מנהון. כדין אתחזרו לבתריהון שבע דרגין. כד נטלי מהאי בירא דמיין נבעין, דהוה ה' מנסכא עלייהו לקבלא עול מלכותא דשמיא. דהא בקדמיתא הוו סלקין באינון דרגין מתתא לעילא. לבתר, אתחזרו לאחוריהון, ואתדבקי בחויא עקימא, דשאט בימא, דהא נפקו מרשותא עילאה, באינון ז' דרגין דחבו בהון, ואסתלקו מנהון. כדין הוה ליה רשותא, לחויא תתאה לשלטא בהו, ואיהו, (ז) עמלק יושב בארץ הנגב. אי לאו דאהדרו בתיובתא, ואתדבקו בקול יעקב, וכדין שליטו בהווא חויא ואתמסר בידייהו.

מאמר וישלח — הנחשים השרפים

(ה) ולבתר אתהדרו, לסורחנייהו, וחבו באתרא דתורה ומצות, ואתהדרו לאחור שבע דרגין. כדין איתער חויא עילאה, לשלטאה עלייהו, דכתיב, (ו) וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים. מאי שרפים. כמד"א ה' שרפים עומדים ממעל לו. תרי הוו, חד אתחזרבו. תנינם כתיב ה' חסר.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ד) (שם יג) אמור רסו. (ה) (שם כא) תרומה תא. (ו) (ישעיה ו) ב"ב עז תק"ח ד' צו ט"א. ה' ג"א מסכא (מונקאטש במרובעים). ו ג"א תתאה לשלטא בהו חויא (קראקא). ז ג"א לסור מנייהו וחבי (קראקא). ח ג"א ליג חסר (קראקא).

ויסעו מהר ההר

הסולם

מאמר

ביים, כי יצאו מהרשות העליונה, מחמת אלו ז' המדרגות שחטאו בהן, ונסתלקו מהם, או היתה רשות לנחש התחתון לשלוט בהם, שהוא עמלק יושב בארץ הנגב, אם לא היו חוזרים בתשובה, ונתדבקו בקול יעקב. ואז שלטו בנחש ההוא ונמסר בידיהם.

זבמשה הוא ז"א, על הכל הלינו, עליהתורה שבעל פה, שהיא מלכות, ובתורה שבכתב, שהוא ז"א, כי אין לחם זו היא תורה שבעל פה. ואין מים, זו היא תורה שבכתב. והוא לחם הקלוקל, כי דבר התורה שבעל פה, קל היה בעיניהם.

מאמר וישלח — הנחשים השרפים

(ד) ת"ח אהרן ימינא וכי: בוא וראה, אהרן הוא ימינו של המלך, שהוא חסד. נסתלק אהרן ונסתלקו מישראל ז' עננים, שהייט ז' ספירות חג"ת נהיימ שמצד החסד. או חזרו ישראל לאחוריהם ז' מדרגות, כשנסעו מבאר מים חיים, שהיא המלכות, שהיתה מנסכת עליהם שפע עול מלכות שמים. כי בתחלה היו עולים באלו ז' מדרגות חג"ת נהיימ, ממטה למעלה, ממלכות עד חסד. ואח"כ חזרו לאחוריהם ונתדבקו בנחש עקלתון השט (דפו"י דף ג' ט"ב)

(ה) ולבתר אתהדרו וכי: אח"כ חזרו לסורם, וחטאו במקום תורה ומצוות, וחזרו לאחור שבע מדרגות. אז נתעורר הנחש העליון לשלוט עליהם. שכתוב, וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים. מהו שרפים. הוא כש"א, שרפים עומדים ממעל לו (כמ"ש בזהר תזריע אות צ"ד. ע"ש בהסולם דף ל"ב ד"ה וז"ש) והם נקראים הנחש העליון, משום שנתחילה היו שני

(ו) וכמה נחשים נפקו מההוא חויא עילאה, ואזדווגו בהו. כדן אהדרו בתיובתא שלימתא, ואתדבקו בסטרא דרחמי, לנחתא רחמי, לבסמא עלמא, ואתעדי חויא, ואתבסמו כלהו עלמין.

(ז) ת"ח, כד חבו, כתיב, וידבר העם באלהים ובמשה. כד אהדרו בתיובתא כתיב ז כי דברנו בה' ובך. אלא בעו לאהדרא מיא ממקורא עילאה לאתרייהו, מתורה שבכתב לתורה שבע"פ, ואתדבקו באתרא עילאה, דביה תליא כולא לבסמא אתרא, ולאנגדא מיין עילאין לאתרא דשריאי עליהו, בג"כ כי דברנו בה' ובך.

(ח) ת"ה, כד ב"נ חב באתרא דדינא, כאלו חב באתרא דדינא עילאה. כל שכן הכא, דבכולא חבו, באלהים ובמשה. ומ"ט אתא עלייהו נחש. בגין דאינון נחישו, ואמרו, אי לא ייתי עלייהו דינא, לית לון לאשתדלא באורייתא, ואי אתי נשתדל בה.

(ט) עשה לך שרף, כמד"א (י) שרפים עומדים. בגין דכיון דתבו בתיובתא עילאה, הא אינון בהיכלי, כשרפים עילאין דמשמשים קדמי. ושים אותו על נס, לאגבהא לון לעילא, ודינקא לון אתר דמדבחה עילאה בגדפהא לשזבותהון מחויא. כמד"א, (ט) ויקרא שמו ה' נסי, ועל דא ושים אותו על נס ודאי.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ט ג"א דחפיא (מונקאטש בסוגריים).

(ז) (במדבר כא.) (ח) (ישעיה ו) לעיל אות ה. (ט) (שמות יז) בשלח תעג.

מאמר

הסולם

וישלח — הנחשים השרפים

עליהם, שהוא מלכות. משום זה, אמרו, כי דברנו בה' ובך. שהו"ה הוא ז"א.
(ח) ת"ח כד ב"נ חב וכי: בוא וראה, כשאדם חוטא במקום הדין, דהיינו שחמשיך דינים למטה, הוא כאלו חטא במקום הדין העליון, במלכות, כל שכן כאן שחטאו בכל, באלקים ובמשה. ומה הטעם שבא עליהם נחש, הוא משום שהם נחשו ואמרו, אם לא יבא עלינו דין אין לנו לעסוק בתורה, ואם יבא עלינו דין נעסוק בתורה.
(ט) עשה לך שרף וכי: עשה לך שרף. הוא כמש"א, שרפים עומדים. משום שמאחר שחזרו בתשובה עליונה, זרי הם בהיכלי, כשרפים עליונים המשמשים לפני. ושים אותו על נס. היינו, להגביה את ישראל למעלה, שייניק אותם המקום של המזבח העליון, שהוא בינה הנקראת נס, בכנפיו להצילם מן הנחש. כמש"א, ויקרא שמו ה' נסי. אשר הויה הוא ז"א, נסי הוא בינה, וע"כ, ושים אותו על נס ודאי.

שני תנינים וחזרו להיות אחד (עי' ספרא דצניעותא אות ט') כי הנקבה נהרגה. וע"כ כתוב תנינב, חסר י'. וביאור הנחש העליון, שה"ס התנים הגדול עי' במאמר התנינים (בזהר בא אות ל"ט ומ').
(ו) וכמה נחשים נפקו וכי: וכמה נחשים יוצאים מהנחש העליון ההוא, ונתחברו בהם, בישראל, אז חזרו בתשובה שלמה, ונתדבקו בצד הרחמים, להוריד רחמים להמתיק העולם. והוסר הנחש, וכל העולמות נמתקו.
(ז) ת"ח כד חבו וכי: בוא וראה, כשחטאו, כתוב, וידבר העם באלקים ובמשה, כשחזרו בתשובה כתוב, כי דברנו בה' ובך, ולא כתוב, באלקים. ומשיב. אלא, אחר שחזרו בתשובה, רצו להחזיר המים, דהיינו השפע, מהמקור העליון למקומם, דהיינו מהתורה שבכתב, שהיא ז"א, לתורה שבעל פה, שהיא מלכות. ונתדבקו במקום העליון, בז"א, שבו תלוי הכל להמתיק המקום, שהוא מלכות, ולהמשיך מים עליונים מז"א, למקום השורה (דפ"י דף ג' ט"ב)

י (ת"ח, י והאלהים נסה את אברהם, דארים דגליה על כלא. אוף הכא ארים דגלא דילהון על כולא. ומ"ט עבדיה מנחשת. בגין דנחשת באתרא דחיים . תלייא. אתרא דיעקב . שרי תמן, בגין כך וחי, וחי ודאי.

יא) ות"ח, כמה היא עילאה חילא דתיובתא על כלא. בגין דכד בר נש תב קמי מאריה, כדין באר מים חיים אתמלי, ונפקין מבוועי לכל סטרין, ולכל שבתא ושבתא נגיד ליה בתרי עשר תרעי, מ לאשקאה חיון זעירן עם רברבן.

יב) ישראל כד תבו בתיובתא, כדין אמרי שירתא. ואינון שבע דרגין דתבו מבתריהון, אהדרו לון בשירתא דילהון, וסליקו בירא עילאה לעילא, דאתפרש חויא מעלמא. הה"ד, כ או ישיר ישראל וגו', עלי באר ענו לה, דסלקא לעילא לעילא, ואתחברא אימא תתאה בעילאה.

מאמר שירת הבאר

יג) הה"ד, ג באר חפרוה . שרים, דא אבא ואמא, דאולידו * לה. כרוה נדיבי העם, אלין אבהן. מאי כרוה. כמד"א . ו. ואכרה לי בחמשה עשר

זלופי גרסאות

מסורת הוהו

י (בראשית כב) וירא תו. כ (במדבר כא) בשלח ריד י יגיא תלי (דפוסים ראשונים). כ ג"א שדי (וינציא). ילך מו ז"ח ד סג ט"א. ז (שם) ויצא ד. ט (הושע יל ג"א שבתא ושבתא (קראקא). מ ג"א לאשקען (קראקא). נ ג"א סלקא (דפוסים ראשונים). ס ג"א מוסיק שרים כרוה (קראקא).

וישלח — הנחשים השרפים

הסולם

מאמר

מדרגות שחזרו לאחוריהם (כנ"ל אות ד') החזירו אותם עם השירה שלהם והעלו הבאר העליונה, שהיא מלכות, למעלה, לבינה, כי ממלכות עד בינה יש ז' מדרגות. ונפרד הנחש מן העולם. ז"ש או ישיר ישראל וגו' עלי באר ענו לה. כי הבאר שהיא מלכות, עלתה למעלה למעלה, לבינה, ונתחברת האם התחתונה, שהיא מלכות, בעליונה, שהיא בינה.

י) ת"ח והאלקים נסה וגו' : בוא וראה, והאלקים נסה את אברהם. פירושו, שהרים דגלו על הכל. כי נסה הוא לשון רוממות. אף כאן הרים דגלו על הכל. ומה הטעם שעשה את הנחש מנחשת. הוא משום שנחשת תלייה במקום החיים, כי נחשת הי"ס ת"ת. המקום שיעקב שרוי שם, שהוא ת"ת. משום זה וחי. וחי ודאי. כי ת"ת הוא עץ החיים.

מאמר שירת הבאר

יג) הה"ד באר חפרוה וגו' : ז"ש. באר חפרוה שרים, זהו או"א הנקראים שרים, שהולידו אותה, את הבאר שהיא המלכות. כמ"ש ויבן ה' אלקים את הצלע. שהי"ס או"א שבנו את המלכות. כרוה נדיבי עם, אלו האבות. מהו כרוה, היא כשי"א ואכרה לי בחמשה עשר כפת. אלו הם האבות, שהם חג"ת. וזרע ישראל שנתחברו בה, במלכות, בחמשה עשר בניסן, דהיינו ביציאת

יא) ות"ח כמה הוא וכו' : בוא וראה, כמה כח התשובה עליון על הכל, משום שכשהאדם שב לפני אדונו, מתמלאת או באר מים חיים, שהיא המלכות, ומבוועיה יוצאים לכל הצדדים, ונמשך לכל שבת ושבת ב"ב שערים. להשקית חיות קטנות עם גדולות, שהם י"ב השבטים, הנקראים אריה זאב, שהם חיות גדולות, וטלה וגדי, שהם חיות קטנות (כמ"ש בזהר ויחי אות תקנ"ג ע"ש). יב) ישראל כד תבו וכו' : ישראל בשחזרו בתשובה, או אמרו שירה, ואלו שבע (דפוי' דף ג' ט"ב * ט"ג)

כסף, אליו אבהו. וזרעא דישראל * דאתחברו בה, בט"ו בניסן, ואתערא יד רמה דאקרי כסף, ימינא דמלכא עלייהו.

(יד) במחוקק במשענותם, * על ידא דמשה, דאיהו מחוקק, אתחברא בתרי עשר שבטין, דאינון בנין דילה דשראן סחרנהא. מאי במשענותם. ת"ח, כד ישראל משתדלין באורייתא, דאתייהבא על ידא דמחוקק, כדין סמכין לה לשכינתא אינון תריסר סמכין דלעילא, וע"ד במשענותם, דאיהי נשענת עלייהו.

(טו) ות"ח, תריסר תרעין אית לה להאי בירא קדישא, קרתא קדישא. דאקרי ירושלים. ומן אינון תרעין נפקין * לעלמא תריסר מתנן עילאין: טובה. ושמחה. ברכה. ושלום. עזרה. כפרה. תורה. חכמה. וחיים. ורצון. ועושר. וכבוד. וכל שבטא ושבטא, יניקו מתנה עילאה ליה.

(טז) הה"ד, וממדבר מתנה. מאי מדבר. כד"א, * ומדברך נאווה. * מההוא מדבר אתיין לך מתנה עילאה. בהאי זמנא כד אינון לא מתפרשאן מלאסמכא לה.

(יז) וע"ד אתערו חברייא, דכד ב"נ נסיב איתתא, אתדבק בשכינתא. דהא עד לא אנסיב, לא שריא עליה. דלית שכינתא שריא על אתרא פגימא. וכד לא שריא עליה, איהי אתמגעו מניה תריסר מתנן עילאין.

מסורת זוהר

חלופי גרסאות

ט (שה"ש ד) הקס"ז קסט ויחי תשסו ת"ז תיג * ע נ"א דאתחצרו (מונקאטש בסוגריים). * נ"א ועל ד' כת' בהשטות ת"ז ד' קמח. ז"ח ד' נ ס"ה. (דפוסיס ראשונים). * צ ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים נ"א למעלה (דפוסיס ראשונים). * ק נ"א מה ההוא (קראקא). ר נ"א לאסמכא (דפוסיס ראשונים).

מאמר

הסולם

שירת הבאר

ביציאת מצרים, ונתעוררה עליהם יד רמה (צ"ל יד הגדולה) הנקראת כסף שהיא ימין המלך, דהיינו חסד.

(יד) במחוקק במשענותם: היינו על ידי משה, שהוא מחוקק, נתחברה, המלכות, בייב שבטים שהם בניה, השורים סביב לה. מהו במשענותם. הוא כשישראל עוסקים בתורה, שניתנה ע"י המחוקק, או אלו י"ב עמודים שלמעלה סומכים את השכינה, שה"ס י"ב השבטים העליונים, וע"כ אומד. במשענותם, כי המלכות נשענת עליהם.

(טו) זת"ח תריסר תרעין וכו': ובווא זראה, י"ב שערים יש לה לבאר הקדושה חזו, שהיא סוד העיר הקדושה הנקראת ירושלים. שה"ס המלכות, ומהשערים האלו יוצאת לעולם י"ב מתנות עליונות, שהן,

(דפוסי דף ג' ט"ג)

וע"ד

יח) ועל דא איתערו חברייהא, כל השרוי בלא אשה, שרוי בלא טובה. כד"א, ^(ט) לא טוב היות האדם לבדו. בלא שמחה, דכתיב ^(ז) ושמחת אתה וביתך. בלא ברכה, דכתיב ^(ח) להניח ברכה אל ביתך. בלא שלום, כד"א ^(ז) וידעת כי שלום אהלך. בלא עזרה, דכתיב ^(ז) אעשה לו עזר כנגדו. בלא כפרה, דכתיב ^(ז) וכפר בעדו ובעד ביתו. בלא תורה, כד"א ^(ט) האם אין עזרתי בי ותושיה נדחה ממני. בלא חכמה, כד"א ^(ח) חכמות נשים בנתה ביתה. בלא חיים, כד"א ^(ז) ראה חיים עם האשה אשר אהבת. בלא רצון, כד"א ^(ז) מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה'. בלא עושר, כד"א ^(ז) בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר. בלא כבוד, כד"א ^(ז) אשת חן תתמוך ^(ט) כבוד. ^(ט) בגין דהאי אשת חיל, יראת ה' אקרי. כד"א, ^(ח) יראת ה' טהורה. וכד אנסיב ב"ג, כלהו תריסר תרעין אתפתחן, לאוספא ברכאן על רישיה. בגין דיתבי ^(ז) בסתרא דמטרוניתא, ואשתלים כגוונא דלעילא. ^(כ) וע"ד, ^(ז) וממדבר מתנה, וממתנה נחליאל. נחלין ^(ז) דאל נגדין עליה. ומנחליאל במות. מאי במות. אסתלקות. דאסתליק ויתבי ברומי עלמא, ואשתדל במלין עילאין דאורייתא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

^(ט) (בראשית ב) ב"א רעב. ^(ט) (דברים יד). ^(ז) (יחזקאל מד) בהשמטות ח"ב ד' רעא. ד"י. ת"ז תי"ב ד' כו. תכ"ח ד' עב : ז"ח ד' גט ט"ב תק"ח ד' קטו ט"א. ^(ז) (איוב ה) ב"ב רכו. ק (בראשית ב) לעיל צ"ס. ^(ז) (ויקרא טז) לך תכו. ^(ט) (איוב ו). ^(ח) (משלי יד) ת"ז תסי"ט ד' קט : ת"ע ד' קכה. ז"ח ד' עה ט"ב פב ט"ג ט"ה. ^(א) (קהלת ט) מקץ ע. ^(ב) (משלי יח) בה ד' ל : תכ"ב ד' סה. תסי"ח ד' צח : תק"ח ד' קא ט"א. ^(ג) (שם לא) תוריע ז קפא אחרי מות עא. ^(ד) (שם יא). ^(ה) (תהלים יט) קדושים יא לעיל כ' תשא אות עב. ^(ו) (במדבר כא) ויצא ד.

^(ט) ש נ"א מוסיף כבוד ובהיק ירא אלקים נתתן (דפוסים ראשונים). ת נ"א חן (מונקאטש במרובעים). א נ"א בסתרה (חוינציא) נ"א בסתרהא (קראקא). ב ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים נ"א דלעיל (דפוסים ראשונים) נ"א דלעילא (מונקאטש בסוגריים).

^(ט) מסות ח"א ד' רסב. ד"י ת"ז בהקומה ד' ה. ת"ד

שירת הבאר

הסולם

מאמר

יח) וע"ד איתערו חברייהא וכו' : וע"ז העירו החברים, כל השרוי בלי אשה, שרוי בלי טובה. כמ"ש לא טוב היות האדם לבדו. ושרוי בלי שמחה, שכתוב, ושמחת אתה וביתך. ושרוי בלי ברכה, שכתוב, להניח ברכה אל ביתך. ובלוי שלום, כש"א וידעת כי שלום אהלך. ובלוי עזרה, שכתוב, אעשה לו עזר כנגדו. ובלוי כפרה, שכתוב, וכפר בעדו ובעד ביתו. ובלוי תורה, שכתוב, האם אין עזרתי בי ותושיה נדחה ממני. ובלוי חכמה, כמ"ש חכמות נשים בנתה ביתה. ובלוי חיים, כש"א, ראה חיים עם האשה אשר אהבת. ובלוי רצון, כמ"ש מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה'. ובלוי עושר, כש"א, בטח בה לב בעלה (דפו"י דף נ' ט"ג)

ושלל לא יחסר. ובלוי כבוד, כש"א אשת חן תתמוך כבוד. ^(ט) בגין דהאי אשת וכו' : משום שאשת חיל זו, שהיא המלכות, נקראת יראת ה', כש"א יראת ה' טהורה. וכשארם נושא אשה, נפתחים כל י"ב השערים להוסיף ברכות על ראשו, משום שיושב בסתר המלכות, ונשלם כעין של מעלה. ^(כ) וע"ד וממדבר מתנה וכו' : חזר לענין, ועל זה, וממדבר מתנה, שמעטק התורה זוכים ל"ב מתנות (כנ"ל אות ט"ז) וממתנה נחליאל, דהיינו שנחלי שפע של אל נמשכים אליו. ומנחליאל במות. מהו במות

(כא) ומבמות הגיא, אוקמוה. אבל ת"ח, כד ב"נ אתדבק באורייתא, ויטיב ברומי עלמא, איבעי ליה לאשפלא גרמיה, בגין דיצרא בישא קטיגורא דמקטרג עלוי, לא ישלוט עלוי לאסטאה ליה. וע"ד, ומבמות הגיא, איבעי ליה למעבד, כגיא בגין דיתפרש מניה ההוא דיתיב בשדה מואב, ודאי, יצרא בישא דאקרי לוט, ושריא במואב, בגין דאתדבקותיה בקדמיתא לאפקא פירא ד דעובדין בישין בעלמא, במואב הוה, כמד"א, ו תלד הבכירה בן ותקרא שמו מואב.

(כב) ואי ב"נ אתפרש מניה, סליק למהוי ראש, ולמשרי בפסגה. מאי פסגה. כד"א ח פסגו ארמנותיה. ה ונשקפה. דאסתכלותא דלעילא ביה. ו ט על פני הישימון, ז דא עלמא דאתי, דאקרי ישימון, דאסתכל בה בהאי פסגה, קרתא קדישא ירושלים.

(כג) ד"א, כד ישראל אהדרו בתיובתא, וסליקו לבירא לעילא, אתייהבת לון במתנה. * וכד תבו לאורח בישא, כדין ומבמות הגיא. כד"א י ונשב כגיא מול בית פעור. על ההוא חובה, ה יתבו לתתא כגיא. אשר בשדה מואב, בגין דסטרא דמואב גרים לון.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ג ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים נ"א ל"ג כגיא (דפוסים ראשונים). ד נ"א דעבדוי (דפוסים ראשונים). ה נ"א מוסיף ונשקפה על פני הישימון (דפוסים ראשונים). ו נ"א מוסיף כד"א על (דפוסים ראשונים). ז נ"א ודא (דפוסים ראשונים). ח נ"א תבו (דפוסים ראשונים). ט (בראשית יט) בלק סה. ח (תהלים מח). ט (כמדבר כא). י (דברים ג).

שירת הבאר

הסולם

מאמר

נפרד ממנו, עולה להיות ראש, ולשכון כפסגה מהו פסגה. הוא כמש"א. פסגו ארמנותיה שהיא המלכות. ונשקפה, היינו שבו ההסתכלות שלמעלה. על פני הישימון. זהו עולם הבא שהוא בינה, שנקרא ישימון, שהוא מסתכל בפסגה הזו, שהיא העיר הקדושה ירושלים. דהיינו המלכות. כי הבינה מסתכלת, דהיינו שמשפעת, במלכות.

במות. היא התעלות, שמתעלה ויושב ברום העולם, ועוסק בדברים עליונים שבתורה.

(כא) ומבמות הגיא אוקמוה וכו' : ומבמות הגיא העמידוהו, אבל בוא וראה, כשאדם נתדבק בתורה ויושב ברום העולם, כנ"ל, הוא צריך להשפיל עצמו, כדי שהיצר הרע, שהוא הקטגור המקטרג עליו, לא ישלוט בו להסירו מן הדרך. וע"כ ומבמות הגיא אשר בשדה מואב, מחמת ההתעלות הגדולה הוא צריך לעשות עצמו נפל כגיא, כדי שיפרד ממנו אותו שיושב בשדה מואב, ודאי, הוא היצר הרע שנקרא לוט, ושוכן במואב, משום שדבקו הראשונה, להוציא פירות של מעשים רעים, בעולם, היתה במואב. כמש"א. ותלד הבכירה בן ותקרא שמו מואב.

(כג) ד"א כד ישראל חזרו בתשובה, והעלו את הבאר, שהיא המלכות, למעלה, היא ניתנה להם במתנה. וע"ז כתוב, וממדבר, דהיינו מחשבות מתנה. וכשחוזרים לדרך רע, אז ומבמות הגיא, כש"א, ונשב כגיא מול בית פעור. על עון זה ישבו למטה כגיא. אשר בשדה מואב, משום שהצד של מואב גרם להם עון זה.

(כב) ואי ב"נ אתפרש וכו' : ואם אדם (דפוס יד נ' ט"ג י' ט"ד)

כד) ולבתר דקבילו עונשייהו, סליקו לרישא, וארימו דגליהון על כלא.
כד"א ט ויהי אחרי המגפה וכו', ט שאו את ראש. לארמא דגליהון על כלא.

מאמר והורידו לאיש מנחה

כה) ת"ח, האי בירא מנחה אקרי, כד"א ז והורידו לאיש מנחה. תחברון
מנחה בבעלה, דגרמתון דיסתלק מינה, כד נחתו ט ההוא צדיק למצרים.
כו) ודא הוא תורה שבע"פ, ואקרי באר, דכתיב טו הואיל משה באר.
ואית בה שית סדרין. בג"כ שית דרגין יסתליק, ז מאן דיתעסק בה.
כז) הה"ד, ומדבר מתנה. מאי מדבר. כד"א ח ומדברך נאווה. ט מתנה,
גרים לצדיק, דיהיב ליה מתנה. וממתנה נחליאל, אלין נ נחלין עילאין, נצח
והוד. ומנחליאל במות, דא אסתלקותא לאתרא דמלכא שארי. ומבמות הגיא
אשר בשדה מואב, דא יצחק, דיתיב בההוא שדה. דכתיב ט ויצא יצחק לשוח
בשדה. ומההוא שדה איתער עליהון דינא. ט עד ט דיתבו בגיא. ראש הפסגה,
דא אברהם, רישא דעלמא

חלופי גרסאות

ט ג"א מוסיף ד"א שאו (קראקא). י דגרמו (וינציא)
ג"א בגומריין (קראקא). כ ג"א ל"ג ההוא צדיק (קראקא).
ז ג"א ומאן (וינציא) ג"א ומאן דיסתלק (קראקא).
ח ג"א ומתנה (דפוסים ראשונים). ט ג"א נחליאל
(קראקא). ט ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים ג"א עד
(דפוסים ראשונים). ע ג"א דיתיבו (דפוסים ראשונים).

מסורת הזהר

ו) (במדבר כה). ז) (בראשית מג) בהשמטות ח"א ד'
רגו. ד"י ח) (דברים א) ויצא יט. ט) (שיר ד) לעיל אות
טז. ט) (בראשית כד). ב"א קמא תק"ח ד' קא ט"ד
קיד ט"א.

והורידו לאיש מנחה

שכתוב, הואיל משה באר. ויש בה ששה
סדרים, דהיינו שתא סדרי משנה, כנגד חג"ת
נה"י דמלכות, משום זה מי שיתעסק בה,
יתעלה שש מדרגות חג"ת נה"י. כמ"ש לפנינו.
כז) הה"ד ומדבר מתנה וכו': ז"ש,
ומדבר מתנה, מהו מדבר. הוא כש"א ומדברך
צאווה. שהוא דברי תורה. מתנה, גורם בתורתו
שהצדיק, שהוא יסוד, יתן לו מתנה. וממתנה
נחליאל, אלו הם הנחלים העליונים. שהם
נצח והוד. ומנחליאל במות, זו היא התעלות
אל המקום שהמלך שורה, שהוא תפארת.
ומבמות הגיא אשר בשדה מואב, זה הוא
יצחק היושב באותו שדה. שכתוב, ויצא יצחק
לשוח בשדה. ומאותו שדה, שהוא גבורה,
נתעורר עליהם הדין עד שישבו בגיא. שהוא
שפלות. ראש הפסגה, זהו אברהם, שהוא
הסד, ראש העולם. אלו הן שש מדרגות,
שהעוסק בתורה מתעלה בהן.

הסולם

מאמר

כד) ולבתר דקבילו עונשייהו וכו':
ואחר שקבלו את עונשם עלו לראש, והרימו
דגליהם על הכל. כמש"א. ויהי אחרי המגפה
וכו', שאו את ראש. דהיינו להרים דגליהם
על הכל.

מאמר והורידו לאיש מנחה

כה) ת"ח האי בירא וכו': בוא וראה,
באר זו נקראת מנחה. כמ"ש והורידו לאיש
מנחה, שהיא המלכות, שפירושו הוא תחברו
מנחה, שהיא המלכות. בבעלה, שהוא ד"א,
שגרמתם שז"א יסתלק ממנה, כשמכרו והורידו
אותו צדיק, שהוא יוסף, למצרים. שע"ז כתוב,
והורידו לאיש מנחה, שנתתקנו זה, ותחברו
המנחה, שהיא מלכות, לאיש, שהוא ד"א.
כו) ודא הוא תורה וכו': זוהי תורה
שבעל פה, דהיינו המלכות, ונקראת באר.

(דפ"י דף ג' ט"ד)

(כח) ות"ח, כד נחת יוסף למצרים, חזא יעקב בחכמה, ורמז לון פ דיתתון ז תמן למנחה, דתהוי מגינה עליהון בגלותא. ובהאי מנחה, שית סטרין ק כלילן. (ט) מעט צרי ומעט דבש.

(כט) מ"ט מעט מעט. ת"ח, כד ב"נ לא אתכשרון עובדיהון לעילא, כדין סטרא דימינא אתרפייא, ושליט שמאלא, וע"ד מעט צרי ומעט דבש, ד דא תמר, דאסתלק דכורא מן נוקבא, וכדין מעט דבש. (ט) נכאת, כד"א (ט) ויראם את בית נכאתה. (ז) ולוט בטנים ושקדים, הא שיתא דרגין הכא, דכלילן בהאי מנחה.

(ל) ועם כל דא אע"ג דנחתא, מעט צרי אתי משום דיתבא בגלותא. וכד תעבדון האי מנחה, כדין (ק) ואל שדי יתן לכם רחמים. אל : דא אברהם. שדי : דא יצחק. יתן לכם רחמים : דא יעקב. לפני האיש : דא יוסף. כל אלין דרגין יתחברו. ואני כאשר שכלתי שכלתי. במקדש ראשון. שכלתי במקדש שני. לא אשכל עוד. וכל דא בחובא דההוא זכאה, ת דנחתו למצרים.

(לא) ות"ח, תריסר שנין יתיב ההוא צדיק בבית האסורים. בג"כ תריסר שבטין בגלותא דאדום. בגין מאה ברכאן דמנעו מכל יומא.

מסורת הוהר

חלופי גרסאות

(ט) (בראשית מג) לעיל אות כה. (פ) (מ"ב כ). פ נ"א דיחזון (מונקאטש). צ נ"א לתמן (קראקא). ק נ"א איתכלילן (קראקא). ר ה"ג דפוס מונקאטש במרוכבים נ"א דאתמר (דפוסים ראשונים). ש נ"א מוסיף נכאת ולוט (דפוסים ראשונים). ת נ"א דנחת (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

הורידו לאיש מנחה

דבש נכאת. ועם לוט בטנים ושקדים, הנה שש מדרגות כאן, הכלולות במנחה זו.

(ל) ועם כל דא וכו' : ועכו"ז אע"פ שהמנחה, שהיא המלכות ירדה למצרים, בא מעט צרי, משום שיושבת בגלות. וכשתעשו מנחה זו, אז, ואל שדי יתן לכם רחמים. אל זהו אברהם, שהוא חסד. שדי, זהו יצחק, שהוא גבורה. יתן לכם רחמים, זהו יעקב, שהוא ת"ת. לפני האיש, זהו יוסף, שהוא יסוד. כל אלו המדרגות יתחברו. ואני כאשר שכלתי שכלתי. היינו שכלתי, במקדש ראשון. שכלתי במקדש שני. ולא אשכל עוד. וכל זה, בעון מכירת אותו צדיק, ירדו למצרים.

(לא) ות"ח תריסר שנין וכו' : ובוא וראה, י"ב שנים ישב אותו צדיק, יוסף, בבית האסורים, משום זה י"ב השבטים הם בגלות אדום. משום מאה ברכות שמנעו מן המלכות בכל יום.

(כח) ות"ח כד נחית וכו' : ובוא וראה, כשירד יוסף למצרים, ראה יעקב בחכמה, ורמז להם, שיורידו שם, למצרים, את המנחה, שהיא המלכות, שתגן עליהם בגלות. וע"כ אמר הורידו לאיש מנחה, ובמנחה זו, כלולים ששה קצוות, חג"ת נה"י שו"ס מעט צרי, ומעט דבש, נכאת, ולוט, בטנים, ושקדים. שהם טאשה.

(כט) מ"ט מעט מעט וכו' : שואל, מהו הטעם שנאמר מעט מעט, דהיינו מעט צרי ומעט דבש. בוא וראה, כשמעשיהם של בני אדם אינם ישרים למעלה, או נחלש הצד הימין, שהוא חסד, והשמאל שולט, וע"כ מעט צרי ומעט דבש, זהו תמר, שיש בו זכר ונקבה, ונסתלק הדכר מן הנוקבא. שאין יחוד ז"א ומלכות שלט, ע"כ לא היה אז אלא מעט דבש. נכאת, הוא כש"א ויראם את בית נכאתה, שפירושו אוצר. הרי יש כאן ג' דברים, צרי (דפויי דף ג' ט"ד)

(לב) ושתא חדא לחוד יתיב בבית פוטיפר. דכתיב, (ו) ויהי ברכת ה' בכל אשר יש לו בבית ובשדה. בבית, דא פלגות שתא דקרירו נחית לעלמא. ובשדה, דא פלגות שתא דבר נש יתיב בעובדוי בחקלא. ישתארו י"ב שנין * דיתיב בההוא בור. כדין קב"ה אתער עליהון בור דההוא נחש, גלותא דעשו. ועל דא והורידו לאיש מנחה, ובסוף גלותא, בגין דאינון יהבו מנחה, אתקיים בהו (ט) והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה לה'.

(לג) ות"ח, האי מנחה ארעא קדישא אתקרייא, ואשתבחא בשבעה פירין עילאין דאית בה, כד איהי באתחברותא לעילא. ועל ג דא פקיד לון קב"ה, כד ייעלון לארעא קדישא, דיתחברון אתתא בבעלה.

(לד) הה"ד, (ח) ולקחת מראשית כל פרי האדמה. אדם. דא יעקב, כד אתחבר ביה אימא עילאה, דאתקריא ה', ג ואעטרת ליה, כדין יהיב פרי ההוא אילנא רברבא, ואיקרי בשלימו אדמ"ה.

(לה) ושמת בטנא, דא מטרוניתא, דאתי לה נהירו ד מניה, ושוי בה נהירו עילאה דאתי ה ליה מראשית. וכדין, והלכת אל המקום. ומאן הוא פרי דאדם, דעילא, דא יוסף, דאקרי צדיק, פרי מההוא עץ חיים. * וההוא

חלופי גרסאות

א נ"א ויתבי (קראקא). ב נ"א דאפקיד (חינצ'א). ג נ"א ואתעטרת (קראקא). ד נ"א מינה (קראקא). ה נ"א לה (קראקא). ו נ"א דלעילא (דפויסם ראשונים).

מסורח הזהר

(ז) (בראשית לט) וישב רנ ות"ז ת"ז ד כה. (ט) (ישעיה טו) וירא תפא. (ח) (דברים כו).

והורידו לאיש מנחה

הקב"ה, כשיבואו לארץ הקדושה יתחברו אשה בבעלה. דהיינו מלכות בז"א.

(לד) הה"ד ולקחת מראשית וכר: זה הוא שכתוב, ולקחת מראשית כל פרי האדמה, אדמה היא אותיות אדם ה'. אדם, זהו יעקב. דהיינו ז"א. כשנתחברה בו. אמא עלאה, שהיא בינה, הנקראת ה' ראשונה דהויה, ומעטירת א"תו במוחין. אז האילן הגדול הזה, שהוא ז"א, נותן פרי. ונקרא בשלמות אדמה. והיינו פרי האדמה.

(לה) ושמת בטנא דא וכר: ושמת בטנא, זו היא המלכות, שנקראת טנא, שבא לה אור ממנו, מ"א, ושם בה האור העליון, הבא אליו מראשית, שהיא חכמה. ואז והלכת אל המקום, שהוא המלכות. ומי הוא פרי של אדם שלמעלה, שהוא ז"א, זה הוא יוסף, שנקרא צדיק, דהיינו יטוד דז"א, שהוא פרי מעץ החיים ההוא, שהוא ז"א. והפרי ההוא יתחבר בטנא, שהוא מלכות. ואם לא תלך עם הפרי הזה

הסולם

(לב) ושתא חדא לחוד וכר: ושנה אחת לכד ישב בבית פוטיפר, שכתוב, ויהי ברכת ה' בכל אשר יש לו בבית ובשדה. בבית, זה הוא מחצית השנה אשר קור יורד לעולם, ויושבים בבית. ובשדה, זה הוא מחצית השנה, שאדם יושב בעבודה בשדה. נשארו י"ב שנים, שישב באותו בור, בבית האסורים, לכן עורר עליהם הקב"ה על י"ב העשבים, את הבור של אותו נחש, שהוא גלות עשו. ועל זה כתוב, והורידו לאיש מנחה. ובסוף הגלות, שנותנים מנחה, דהיינו שמתקנים המלכות שנקראת מנחה, שתהיה מזדווגת עם ז"א, מתקיים בהם והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה לה'.

(לג) ות"ח האי מנחה וכר: ובוא וראה מנחה זו, נקראת ארץ ישראל, ארץ ה"ם מולכות, ישראל ה"ם ז"א, וארץ ישראל, מורה, שהמלכות היא בנות עם ז"א, ומשתבחת בשבעה פירות עליונים שיש בה, שה"ם חגית נהי"מ, כשהיא בחיבור עם ז"א למעלה, וע"כ צוה אותם (דפוי דף ג' ט"ד *) דף נ"א ט"א

פרי תחבר בטנא. ואי לא תיזל עם האי פרי, אסתמר מלמיזל להווא אתרא, דלא תוקיד לך ז בשלהובהא.

(לו) כך אמר יעקב לבנוי, אסתמרו מלמיחת למצרים, אי לא תחתן לאיש ההוא מנחה. וכד תחתון, ה תתפייסון כחדא, וכל עלמא בחדוה.

(לז) ות"ח, מה כתיב, ויכינו את המנחה עד בא יוסף. דהאי מנחה אתתקנת בתריסר סמכין דילה, עד דאתא בעלה לאתחברא בה בצהרים. ובההוא זמנא אינון ייכלון לחמא תמן, וסמא דחיי אתער עלייהו.

(לח) פתח ואמר, (א) קומה ה' אל נשא ידך. ו לאגברא ימינא על כלא. כד"א, (ב) נשאתי את ידי. ודא ימינא עילאה, דאקרי אל, דארימת דגלא לעילא. וע"ד, (ג) ובאת אל הכהן, ודא סטרא דימינא, דאתער בעלמא, והוא יקבל מינך ההוא מנחה, ויקבל לה בימינא.

(לט) וע"ד כתיב, (ד) לך ה' הגדולה והגבורה. מה טעם. משום דכתיב כי כל בשמים. ואתחבר בארץ האי ראשית פרי, וכל כתרין.

(מ) וע"ד כתיב, (ה) שאו ידיכם קדש, קבילו לההוא מנחה דאקרי ידכם דימינא, ותשאו יתה לאתרא דאקרי קדש, דהיינו שבת, תשאו יתה ליה. וכדין וברכו את ה', כ ואיהי ז אתברכת ו מכללא, על ידוי דכהנא דאתלבש ז בבד,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(א) (תהלים י, ב) (שמות ו, ג) (דברים כו). יתרו רסא תק"ח ד' צט ט"א. ד' (ד"א כט) ב"א שלט לעיל תרומה את לב מ. ה) (תהלים קלד) ויחי תמט ויקרא רג ת"ז תמ"ט ד' פה : ז"ח ד' עו ט"ד.
ז ג"א בשלהוביתא (קראקא). ח ג"א אתפייסון (קראקא). ט ג"א כגברא (קראקא). י ג"א דא (קראקא). כ ג"א ואיהו (מונקאטש). ל ג"א נוסח אחר מברכת (מונקאטש במרובעים). מ ה"ג הסלם ג"א לכלא (כל הדפוסים). נ ג"א כבר (קראקא).

הורידו לאיש מנחה

הסולם

מאמר

ועל זה, ובאת אל הכהן, והוא צד ימין שנתעורר בעולם, שהוא חסד, והוא יקבל ממך המנחה ההיא, ויקבלה בימין. שהוא חסד.

(לט) וע"ד כתיב לך וגו': וע"כ כתוב, לך ה' הגדולה והגבורה וגו'. מהו הטעם יש גדולה וגבורה במלכות, היא משום שכתוב, כי כל בשמים ובארץ, אשר היסוד שנקרא כל, מחבר שמים וארץ שהם ז"א ומלכות, ונתחבר בארץ ראשית הפרי הזה, שהוא יסוד, וכל הספירות דהיינו הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד.

(מ) וע"ד כתיב שאו וגו': וע"כ כתוב, שאו ידיכם קדש, שפירושו, קבלו אותה המנחה הנקראת ידכם הימנית, ותשאו אותה אל המקום שנקרא קדש, שהוא או"א, דהיינו שבת, שאז עולה המלכות לאו"א. תשאו אותה אליו. ואז וברכו

הזה, שהוא יסוד, השמר מללכת למקום ההוא, שהוא המלכות, שלא תשרף אותך בלהביה.

(לו) כך אמר יעקב וכו': כך אמר יעקב לבניו, השמרו מרדת למצרים, אם לא תורידו לאיש ההוא מנחה. וכאשר תירידו, תתרוצו יחד, וכל העולם יהיה בשמחה.

(לז) ות"ח מה כתיב וכו': ובוא וראה, מה כתוב ויכינו את המנחה עד בא יוסף. כי מנחה זו, שהיא המלכות, נתתקנה ב"ב עמודים שלה, שה"ס י"ב שבטיים שבמלכות, עד שבא בעלה ז"א, להתחבר בה בצהרים, ובעת ההיא הם יאכלו לחם שם, וסם חיים יתעורר עליהם.

(לח) פתח ואמר קומה וכו': פו"א קומה ה' אל נשא ידך. היינו להגביר הימין על השמאל. כש"א, נשאתי את ידי. שזהו ימין עליון, שנקרא אל. שהרימותי הדגל למעלה. (דפ"י דף ג' ט"ד) דף ג"א ט"א

דאיהו ענפא דאילנא עילאה, דאקרי חכמה עילאה דאתלבשת ביה. ומההוא
 ענפא, נפקין כל ברכאן בעלמא.

מא) וחושבנא דהאי כהן ע שבעין וחמש. שבעין ותריין, לקביל ע"ב סטריין,
 רשימין בסטרא דחסד. ותלתא דאישתארו, לקביל תלתא דרגין עילאין, דאתלבש
 בהון. ולא בעי כהנא למיפסק, בין ההוא לבוש עילאה דאתלבש ביה, דלא
 לאחזאה פרודא באתרא עילאה. וכדין אתברכן עילאין ותתאין על ידיה.

מב) ות"ח, אלמלא ההוא מנחה דנחתא עמהון, פ ובעיא עליהון רחמין,
 לא נפקי מתמן. הה"ד, ו ותעל שועתם אל האלהים מן ז העבודה. האלהים:
 דא אימא עילאה. מן העבודה: דא מנחה, דאיהי עבודה ואיהי מצלאה על
 בנהא, כד"א ז ואני תפלה. ואקרי עבודה, בגין דהיא ר ג"ע, ואצטריך ו למפלחה.
 מג) ואיהי קיומא דעלמא. וע"ד איתערו חברייא, על תלת מלין עלמא
 מתקיים, על התורה, דא יעקב. על העבודה, דא תורה ה שבע"פ. ועל גמילות
 חסדים, דא אברהם. ד"א, עבודה, דא יצחק, וכולא חד.

מד) וכד איתער האי כהן, להאי עבודה, כדין נחית לחם מן השמים

חלופי גרסאות

מסורת זוהר

ו) (שמות ב) חיי שרה רלב להלן אות ס. ז) (תהלים
 קט) תזריע קלד.
 ס נ"א ל"ג ענפא (קראקא). ע נ"א מוסיף שבעין שבעין
 (קראקא). פ נ"א ובעת (דפוסיס ראשוניים). צ נ"א ל"ג
 מן העבודה עד העבודה (קראקא). ק נ"א ג"ח (מונקאטש
 כמרויבעים). ר נ"א למפלחה (דפוסיס ראשוניים). ש נ"א תקיים (קראקא). ת ה"ג בדפוס חוינציא ומונקאטש
 בסוגריים נ"א שבכתב (קראקא).

והורידו לאיש מנחה

הסולם

מאמר

רחמים (כנ"ל אות כ"ח) לא היו יוצאים
 ממצרים. ז"ש, ותעל שועתם אל האלקים מן
 העבודה. האלקים, זהו אמא עלאה, דהיינו
 בינה, מן העבודה, זו היא מנחה, שהיא
 המלכות והיא עבודה, והיא מתפללת על בניה,
 כש"א ואני תפלה. ונקראת עבודה, משום
 שהיא גן עדן, וצריכים לעבדה.
 מג) ואיהי קיומא דעלמא וכ"ו: והמלכות,
 שנקראת עבודה, היא קיום העולם. ועל זה
 העירו החברים, על ג' דברים העולם עומד, על
 התורה, זו היא יעקב, שהוא ת"ת. על העבודה
 זו היא תורה שבעל פה, שהיא המלכות. ועל
 גמילות חסדים, היא אברהם, שהוא חסד. פירוש
 אחר, עבודה זו היא יצחק, שהוא גבורה. והכל
 אחד, כי המלכות נאחזת בגבורה.
 מד) וכד אתער האי וכ"ו: וכשהכהן הזה,
 שהוא חסד דז"א, נתעורר לעבודה הזו, שהיא
 המלכות, אז יורד לחם מן השמים, שהוא ז"א,
 לארץ הזו, שהיא מלכות, וזו ליושביה. לעולמות
 התחתונים. ומהו לחם. זה הוא לחם שעלה
 למעלה

וברכו את ה'. והיא מתברכת מכל, על ידי
 הכהן, שהוא חסד דז"א, המתלבש בבו, שהוא
 יסוד דז"א שהוא ענף של האילן העליון הנקרא
 חכמה עליונה, כי כשז"א ומלכות מלבישים
 לאו"א, שה"ס חכמה עליונה, נמצא יסוד דז"א,
 שהוא ענף לחכמה עליונה, כי חכמה עליונה
 מתלבשת בו, ומהענף ההוא, שהוא יסוד,
 יוצאות כל הברכות שבעולם.
 מא) וחושבנא דהאי כהן וכ"ו: והחשבון
 של כהן, הוא ע"ה. ע"ב הם כנגד ע"ב צדדים
 הרשומים בחסד, כי חסד הוא בחשבון ע"ב. וג'
 שנשארו עד ע"ה, הם כנגד ג' מדרגות עליונות
 חב"ד, שהכהן שהוא חסד דז"א, מתלבש בהם,
 והכהן אינו צריך להפסיק בין א"תו הלבוש
 העליון, דהיינו חב"ד, שנתלבש בו, כדי שלא
 להראות פרוד במקום עליון, ואז מתברכים
 עליונים ותחתונים על ידו.
 מב) ות"ח אלמלא ההוא וכ"ו: ובוא
 וראה, אם לא אותה המנחה, שהיא המלכות,
 שהורידו עמהם למצרים, ויעקב בקש עליהם
 (דפוסי' דף ג' ס"ד) דף נ"א ס"א)

להאי ארץ, וזן א ליתבהא. ומאי לחם. דא ב לחם, דאסתלק לעילא, ומזוני במזלא תליין. ג ומתמן נחית בשבת מזוני. כיון ד דאיהי קיומא דלעילא. בגין דהוא עלמא דאתי, ועלמא דאתי אפיק נהירו לעילא.

מה) ועל דא, ה היום לא תמצאוהו בשדה, בגין דהאי יומא, קבילת האי שדה, שקיו לגרמה. אבל לעלמא דאתי, תשכחון ההוא יומא טבא, דא הוא שדה, דנהיר בנהירו דשמשא.

מו) ות"ח, האי שבת כ"ל איקרי. בגין דחמשין תרעין ביה אתפתחין ואיתער. וכד האי כל אתער לכלה, כדין אימא עילאה אלבישת ליה גבורן עילאין, ואיתערו רחמין בעלמין, ותיקונא עילאה אתתקן.

מז) ה והוא, ההוא אפריון. ועל דא כתיב, ט אפריון עשה לו המלך שלמה. דא תיקונין דעלמא. עמודיו עשה כסף, דא אברהם. רפידתו זהב, דא יצחק, מרכבו ארגמן, דא יעקב, כליל תרין סטרין. ו דרכיב על כורסייא, דאקרי אהבה זוטא.

מח) דבר אחר, תוכו רצוף אהבה, ז דא אהבה רבה, דאיהי פנימאה. מבנות ירושלים, כד אתקינו *) להאי מנחה, דאנהיר לה שמשא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ח) (שמות טז) לעיל אחרי אות ב/סג. ט) (שה"ש ג). א נ"א לית בהא (קראקא). ב ה"ג הסלם נ"א חלם (כל הדפוסים). ג נ"א ומטלא (חינציא) נ"א ומ"ט לא (קראקא). ד נ"א דאיהו (דפוסים ראשונים). ה ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים נ"א ל"ג והוא (דפוסים ראשונים). ו נ"א מוסיף והוא דרכיב (דפוסים ראשונים). ז נ"א מוסיף תוכו רצוף אהבה דא ההוא (מונקאטש בעים).

הורירו לאיש מנחה

הסולם

מאמר

בשעה שהמלכות מקבלת חמשים שערי בינה מן כל, שהוא יסוד דו"א, היא נקראת **כלה**, שהיא ג"כ בחשבון חמשים, אלא בתוספת ה', הרומזת על המלכות שהיא ה'. אז אמא העליונה, שהיא בינה, מלבשת אותו גבורות עליונות. ומתעוררים הרחמים בעולם. והתקון העליון נתתקן.

מו) **והוא ההוא אפריון וכו'**: והוא המלכות, היא האפריון ההוא. ועל זה כתוב, **אפריון עשה לו המלך שלמה**. והוא התקונים של העולם, שהוא מלכות. **עמודיו עשה כסף**, זהו אברהם, שהוא חסד. **רפידתו זהב**, זהו יצחק, שהוא גבורה. **מרכבו ארגמן**, זהו יעקב, שכלול ב' הצדדים, שהם חו"ג. הרכיב על הכסא הנקרא אהבה קטנה. דהיינו המלכות הנקראת אהבה קטנה. וה"ס אהבת דודים שמשמאל. וז"ש תוכו רצוף אהבה.

מח) **דבר אחר תוכו וגו'**: פירוש אחר. תוכו רצוף אהבה. היינו אהבה רבה, דהיינו אהבת חסד, שהיא מימין, שהיא אהבה פנימית. מבנות

למעלה, כלומר. שו"א המשפיע את הלחם עלה לאו"א, והמלכות לישטו"ת, ומזונות תלויים בהשפעת מזלא, שהוא דיקנא דא"א ואו"א במזלא אתכלילו. ומשם יורד מזון בשבת. כיון שהוא קיום שלמעלה, דהיינו מזון המקיים את העליונים, כי הוא עולם הבא. דהיינו בינה, ועולם הבא מוציא האור למעלה במקומה.

מה) **ועל דא היום וכו'**: וע"כ, היום לא תמצאוהו בשדה. משום שביום הזה מקבל השדה, שהוא המלכות, שקיו לעצמה, שמשום זה עלתה לבינה, ואינה נמצאת במקומה עצמה. אבל לעולם הבא, דהיינו במקום בינה, תמצאו ליום טוב הזה, שהוא השדה, המאיר באור השמש. שהוא ז"א, העומד אז במקום או"א. ומשפיע לה.

מו) **ות"ח האי שבת וכו'**: ובוא וראה, השבת הזה נקרא **כל**, שהוא יסוד הנקרא כל, שהוא בחשבון חמשים, משום שעל ידו נפתחים חמשים שערי בינה, ומתעורר להשפיע אותם למלכות. וכשהכל הזה נתעורר אל הכלה, כי (דפ"י דף נ"א ט"א * ט"ב)

(מט) וע"ד ויכינו את המנחה, כדין וישא משאות, פליג לון חולקהון. ומאן אתר יהיב לון. מאת פניו. ז דא האי כורסייא, דמזונא דכולא ביה. (נ) ותרב משאת בנימין, מ"ט. בגין דשכינתא בחולקיה. ממשאות כלם חמש ידות, ת"ח, האי ה' בתראה, אקרי כלה, כד אתחבר כ"ל ה' עמה, לא אתיישבו אלא בחולקא דבנימין. וע"ד חמש ידות קביל, כד קביל האי ה' דאקרי מנחה בחולקיה. וכל חמשין ברכאן, דאתיין מכ"ל להאי ה' כל"ה, קביל בנימין. מ"ט. בגין דאיהו זעירא דכלהו.

(נא) משאת כלהו שבטין עשרה. משאת בנימין, אתרבי, ה' זמנין עשרה. הא חמשין. וכולא בגין האי ה' דשריא בחולקיה. מ"ט. בגין דאיהו זעירא, ואיהו זעיר, אתרעיאת ביה, לשואה מדורה עמיה.

(נב) ועל דא כתיב, ה' הביאני המלך חדריו, דא בנימין, דאעיל ליה יוסף כ באידריה. נגילה ונשמחה, אגילה מבעי ליה, מאי נגילה. דכלהו אעיל לון בגיניה דבנימין. כך, מאי כך. דא כללא דאורייתא, דאתקיים כד נטיר אות ברית קדש. נזכירה דודיך מיין, דכתיב וישתו וישכרו עמו.

מסורת זוהר

חלופי גרסאות

(י) (בראשית מג.) כ) (שם.) ז) (שה"ש א) לך שיג ז"ח לך אות צב ד' סה ט"ג סו ט"ב ס"ד סו ט"א ט"ב. ז ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים ג"א ל"ג דא (דפוסים ראשונים). ח ג"א עמא (קראקא). ט ג"א כולא (קראקא). י ג"א אתרבי את ה' זמנין עשרה חמשין וכלא האי ה' (קראקא). כ ג"א באדרא (קראקא).

מאמר

הסולם

והורידו לאיש מנחה

מכנות ירושלים, היינו כאשר התקינו את המנחה הזו, שהיא מלכות, שאז מאיר לה השמש.

(נא) משאת כלהו שבטין וכו': משאת כל השבטים הם עשרה וכתוב, ותרב משאת בנימין, היינו שנתרבה ה' פעמים עשרה, שכל ספירה שבחג"ת נ"ה דמלכות, נכללה מעשרה, והן החמשים. והכל היה בשביל אותה ח' ששרתה בחלקו. מהו הטעם. הוא בשביל שהמלכות היא קטנה, והוא קטן, רצתה בו לשים משכנה עמו. כלומר, שקטן רומז על מלכות.

(מט) וע"ד ויכינו את וגו': וע"ד, ויכינו את המנחה, כדי שהשמש שהוא ז"א יאיר לה. אז וישא משאות, שחלק להם חלקיהם. ומאיוזה מקום נתן להם. מאת פניו. זה הוא הכסא, שבו מזון לכל. דהיינו הבינה.

(ג) ותרב משאת בנימין וכו': מהו הטעם. הוא משום שהשכינה היא בחלקו. ממשאות כולם חמש ידות, בוא וראה, ה' אחרונה דהויה, הנקראת כלה, כשכל, שהוא היסוד נתחבר עמה (כנ"ל אות מ"ו) אינם מתיישבים אלא בחלקו של בנימין, כי בנימין, ה"ט יסוד דמלכות, וע"כ קבל חמש ידות כשקבל אותה הח' הנקראת מנחה. דהיינו המלכות, בחלקו. ואת כל חמשים הברכות הבאות מכל אל הכלה, קבל בנימין. שהוא היסוד שלה. מה הטעם. הוא מפני שהוא הקטן מכולם. הרומז על המלכות שהיא קטנה.

(נב) ועל דא כתיב וכו': וע"ז כתוב, הביאני המלך חדריו. זה הוא בנימין, שאמר כן, שיוסף הביאו בחדרו. נגילה ונשמחה, אגילה, לשון יחיד, היה צריך לומר, מהו נגילה. ומשיב, שכל השבטים, הביאם בחדרו בשביל בנימין. ע"כ אומר לשון רבים. כך מהו כך. ומשיב, זה הוא כלל התורה, שנצטרפה מכ"ב אותיות, ובך רומז על כ"ב, שהיא נתקיימה כשיוסף שמר אות ברית הקדש. נזכירה דודיך מיין, כי כתוב, וישתו וישכרו עמו.

(דפ"י דף ג"א ט"ב)

וע"ד

מאמר בחבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה

(נג) וע"ד כתיב, משכני אחריך נרוצה, דמשיך לון לאחוי תמן. כד"א. (ס) בחבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה, דא אהבה דנחתא עמהון לדיירא תמן, וחדו תמן במלכא עילאה, דאתחבר עם יוסף תמן, בגין דנטר ברית קדש דאתייהיב לתמניא יומין.

(נד) וע"ד כתיב, (י) מישרים אהבוך. מאי מישרים. כד"א (ס) אתה כוננת מישרים. ומאן אינון. כד"א, (ט) משפט וצדקה. אלין איקרון מישרים ודאי. כד"א, (ג) צדיק וישר הוא. ואתכליל דכורא עם נוקבא, משפט אתכליל בצדק, וצדקה איתערת בעלמין כלהו. וע"ד מישרים אהבוך ודאי.

(נה) (י) וישראל אהב את יוסף מכל בניו. ישראל מבעי ליה, מאי וישראל. לאכללא עמיה שכנתא, דרחימא ליה ליוסף. כגוונא דא תנינן וה', הוא ובית דינו.

(נו) וכלהו שבטין אודו ליה, על דאתרחים מאבא ואימא. ובריכו ליה ברכת עלמין כלהו, לאתיישבא בדוכתיה כדקא חזי.

(נז) ומנא לן דאפילו אחוי רחימו ליה. דכתיב (ק) על כן עלמות אהבוך. מאי עלמות כד"א (ר) עומד על שנים עשר בקר. ואינון בעלמא דנוקבא, ואינון איקרון עלמות.

חלופי גרסאית

מסורת הזהר

(ט) (ה'שע יא). (י) (ה'ש"א א) לעיל אות נב. (ס) (תהלים (צט) לך רכט. (ט) (שם). (פ) (דברים לב) תולדות סג לעיל כי תשא אות ע. (צ) (בראשית לו). וישב עד. (ק) (שיר השירים א) וירא יס זהר ודש ר סה ט"ב. (ו) (מלכים א' ז) ויחי תשנו.

בחבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה

הסולם

מאמר

העולמות. וע"כ מישרים אהבוך ודאי. (נה) וישראל אהב את וגו': וישראל אהב את יוסף מכל בניו. שואל, ישראל היה צריך לומר, מהו, וישראל עם ו'. ומשיב, כדי לכלול עמו השכינה האוהבת את יוסף, וע"כ כתובה ו' יתירה. כעין זה למדנו, והויה, עם ר' פירושו, הוא, ז"א, ובית דינו, המלכות.

(נג) וע"ד כתיב משכני וגו': וע"כ כתוב, משכני אחריך נרוצה. כי יוסף משך אחוי שמה. כש"א, בחבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה. זוהי אהבה, שהיא חסד דז"א, שירדה עמהם לדור שמה, ושמחו שם במלך העליון, שהוא ז"א, שנתחבר שם עם יוסף, משום ששמר את ברית הקדש, שניתנה לשמונה ימים.

(נד) וע"ד כתיב מישרים וכו': וע"כ כתוב, מישרים אהבוך. מהו מישרים. הוא, כמו שאתה אומר אתה כוננת מישרים. ומי הם. הוא כש"א, משפט וצדקה, שהם ז"א שאקרא משפט ומלכות הנקראת צדקה. אלו נקראים מישרים, בודאי. כש"א צדיק וישר הוא. ונכלל הדכר עם הנוקבא, דהיינו משפט שהוא ז"א, נכלל עם צדק, שהוא המלכות, והצדקה נתעוררה בכל

(נז) ומנא לן דאפילו וכו': ומאין לנו, שאפילו אחוי אהבו אותה. כי כתוב, על כן עלמות אהבוך. מהו עלמות, הוא, כש"א עומד על שני עשר בקר. שהיט שהוא המלכות עומד על (דפ"י דף ג"א ט"ב)

נח) בטר דאסתליק יוסף לעילא, מה כתיב, ה) שחורה אני ונאווה, בגין מ) דאתתקיף גלותא עליהו. ועם כל דא ונאווה, נ) דלא אתערבי בהו. כאהלי קדר, אתקדרית בינייהו, דגזרו ו) עלי כמה גזרין בישין, ועם כל דא אנא ו) איהי כיריעות שלמה, בעובדין טבין. בגין דשבטי יה עאלו, ושבטי יה נפקו.

נט) ו) אל תראוני שאני שחרחורת, בגין דשמשא אסתליק. וכל דא בני אמי גרמו. מאן בני אמי. דא ו) בנוי דיעקב, דזבינו ליוסף הכא. ואינון גרמו לי ז) ולשכינתא דאתגלייא עמי הכא.

ס) על דא ו) אמר, ה) ויאנחו בני ישראל. כד חמו פולחנא קשיא. עד דהוה דכיר להון קיימא עילאה ואתערת ברחמין על בנהא, אימא עילאה. הה"ד, ו) ותעל שועתם אל האלהים, דא אימא ו) עילאה, דכל חירו בידהא. ופתחה לון פתחין עילאין, חמשין תרעין, ואפיקת לון מתמן. ואתמלייא אימא תתאה רתמין עליהו. ומשה נפק לעלמא, ממנא ו) ואב למרעי לישראל באורייתא.

מאמר למנצח על שושנים

סא) ת"ח, דוד רמז ליה להאי תושבחתא ה) דשיר השירים קודש קודשייא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות:

ו) (שה"ש א) לעיל יתרו אות לו. ו) (שם) לעיל יתרו אות מה. ה) (שמות ב) אורא רבא קעט לעיל אות מב. א) (שם) לעיל אות מב.

ו) (דפוסים ראשונים) ו) אמרין ול"ג ויאנחו (דפוסים ראשונים) נ"א כל דא אמרין (הגהות דפ"ס מונקאטש). ו) (דפוסים ראשונים). ו) אמרין (הגהות דפ"ס מונקאטש). ו) (דפוסים ראשונים) ו) אמרין (הגהות דפ"ס מונקאטש). ו) (דפוסים ראשונים) ו) אמרין (הגהות דפ"ס מונקאטש).

מאמר

הסולם

בחבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה

על י"ב בקר, שה"ס י"ב שבטים עליונים שבמלכות שמשט שורש י"ב שבטי ישראל. והשבטים נקראים עלמות, משום שהם בעילם הנקבא, דהיינו המלכות.

נח) בטר דאסתלק יוסף וכו': אחר שנסתלק יוסף למעלה. מה כתיב, שחורה אני ונאווה, שחורה היינו משום שהגלות נתחזקה עליהם, ועכ"ז ונאווה, היינו משום שלא נתערבו במצרים. כאהלי קדר, היינו, נשחרתי ביניהם, שגזרו עלי כמה גזרות רעות, ועם כל זה, אני הוא י"ב כיריעות שלמה, במעשים טובים. משום ששבטי יה, באו למצרים, ושבטי יה יצאו משם. שלא נשתנו.

נט) אל תראוני שאני שחרחורת: היינו משום שנזפתני השמש, כי השמש, שהוא ז"א נסתלק, וכל זה בני אמי גרמו לי. מי הם בני (דפ"י דף נ"א ס"ב)

מאמר למנצח על שושנים

סא) ת"ח דוד רמז וכו': בוא וראה, דוד רמז

על ידא דבני קרה, אלא דלא מטא זמנא א דיתאמר. בגי'כ כתיב, א למנצח על שושנים לבני קרח משכיל שיר * ידידות. על שושנים, אלן נשיקות פיהו, דאיקרון שפתותיו שושנים.

סב) ד"א. שושנים, אלן שית שנין, דאתחברון בהאי שושנה סומקא, דאיהי שביעאה דכלא. משכיל, דא נגידו דעתיקא קדישא, דנגיד לון בהאי שעתא, דיתבי יחד ולא ב מתפרשין. בגין אינון נשיקין בדביקותא דרוחא, ולא מתפרשין.

סג) שיר ידידות, רמו להאי שירתא, דאקרי שיר כפול. ג הכא שיר השירים, והכא שיר ידידות, וכולא חד. קב"ה וכנסת ישראל, איקרון דודים. הה"ד, א שתו ושכרו דודים. בגין כך שיר ידידות, דאינון דודים, דא משבחה לדא, ודא משבחה לדא. וכמא דהתם, כנסת ישראל שריאת בתושבחתא, דהכי אתחזי, דכתיב ישקני. אוף הכא, היא שריאת לשבחה למלכא.

סד) רחש לבי דבר טוב. רחש לבי, דא חיתא, דרחיש בליליא, דאקרי לבי. דבר טוב, דסליקת ד ברעותה ה דיתחבר מלכא עמה, דאקרי טוב.

סה) ד"א. בגין דלא אתיהיב ליה רשו לגלאה, אמר רחש בגין דמרחשא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

א) (תהלים מה). ג) (שה"ש ה) ויצא שסט להלן אות
 ב) (תהלים מה). ז) (תהלים מה).
 א ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים ג"א דאיתמר (דפיסום ראשונים). ב ג"א ל"ג מן מתפרשין עד מתפרשין (קראקא). ג ג"א שיר השירים הכא (דפיסום ראשונים).
 ז נוסח אחר ברעותא (קראקא). ה נוסח אחר דאתחבר (ווינצא) נוסח אחר דאיתחבר (קראקא).

למנצח על שושנים

הסולם

מאמר

דהיינו י"ה. ושיר השירים הוא י"ה, שיר הוא ל' השירים הוא ה'. כמ"ש בזהר תרומה (אות שני"ט). כאן אומר שיר השירים וכאן אומר שיר ידידות והכל אחד. הקב"ה וכנסת ישראל, שהם ז"א ומלכות, נקראים דודים. ז"ש שתו ושכרו דודים. משום זה כתוב, שיר ידידות, שיר של הדודים האלו, זה משבח לזה וזה משבח לזה. וכמו שם בשיר השירים, התחילה כנסת ישראל בשבחה, שכך הוא ראוי, שכתוב, ישקני אף כאן המלכות התחילה לשבח אל המלך.

סד) רחש לבי דבר טוב: רחש לבי, זו היא חיה שרוחשת בלילה, שהיא המלכות, הנקראת לבי. דבר טוב, שעלה ברצונה שיתחבר עמה המלך הנקרא טוב, שהוא ז"א.

סה) ד"א בגין דלא וכו': פירוש אחר. דוד הוא המלכות ומשום שלא ניתנה לו רשות לגלות רצונו שיתחבר עמו המלך שנקרא טוב, כי עוד לא נשלמה המלכות, אמר רחש משום שרחש

רמו לתשבחה של שיר השירים שהיא קדש קדשים. שהיתה ראויה להאמר על ידי בני קרה, אלא שלא הגיע הזמן להאמר. משום זה כתוב, למנצח על שושנים לבני קרח משכיל שיר ידידות. על שושנים, אלו הן נשיקות פיהו, הנקראות שפתותיו שושנים.

סב) ד"א שושנים אלן וכו': פירוש אחר. שושנים, אלו הן שש שנים, שהן חגית נה"י, שנתחברו בשושנה האדומה הזו, שהיא שביעית של כולן, דהיינו המלכות שהיא שביעית, אחר חגית נה"י. משכיל, זו היא המשכה של עתיקא קדישא, שהוא כתר, הנמשך להם באותה שעה, שז"א ומלכות, יושבים יחד ואינם נפרדים. משום שהנשיקות הן בדבקות הרוח, ואינן נפרדות.

סג) שיר ידידות רמו וכו': שיר ידידות, הוא רמו לאותה שירה שנקראת שיר כפול. (דפרי דף ג"א ט"ב *) (ט"ג)

ליה האי מלה בלביה, ואפילו בשפוחתיה לא אתייהיב ו ליה רשו לרחשא, אלא בלביה.

סו) ד"א. מ"ט רחש לבי. בגין דדבור בלא קול, לא יכיל למללא. והאי לבי דאקרי דבור, עד השתא לא אשתלימת, עד דאתא שלמה מלכא, ז ובנא לה ביתא, ואשתלימת סיהרא ברבו יתיר על כולא. בגין דקול אתחבר עמה.

סז) וההיא שעתא. ה אתייהיב רשו למללא, דהא אשתלימת ו בקלא. ויתבא בשלימו עם מלכא. בגין דאפיקת ברא חכימא לעלמא, ואתקינת ביתא למלכא. כדין מלכא שוי מדוריה עמה, ושראת למללא, ואמרת ישקני מנשיקות פיהו.

סח) אבל השתא ביומי דדוד, עד כדין לא יתבא באשתלמותא, בג"כ רחש לבי ודאי ההוא דבר טוב. השתא טוב, ולא טובים. כיון דאתחבר קול עמה, כדין טובים כ ודאי ל בכולא. צדיק טוב אקרי, דכתיב, ה אמרו צדיק כי טוב. אוף איהי אתקריאת טובה. ו טובה חכמה. ו וכד נ איתקריבו אתחברו כחדא באיננו נשיקין, כדין ז) כי טובים דודיך ו מיין, אינון דודים תרווייהו כחדא.

סט) הכא דודים, והכא ידידות. ואימת אינון טובים. מיין. ע כד אשתקיין מגיה דההוא יין דמנטרא. וצ"ד כתיב, ט שתו ושכרו דודים. דהא נטיען שקין

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ח) (ישעיה ג) ב"א שכו. ו) (קהלת ז) חוקת מט. ו ג"א ל"ג ליה (קראקא). ז ג"א ובנה (דפוסים ראשונים).
 י) (שה"ש א) ב"ב קל ויקרא קצה אמור קכו בהעלותך כג להלן פו. ח) (שם ה) לעיל אות סג.
 ח) (וינציא מונקאטש בסויגריים). י ג"א עמו (דפוסים ראשונים). כ ג"א ודא (וינציא). ל ג"א ככולי (קראקא).
 ט) ג"א והכי. נ ג"א אית קריבו (וינציא). ס ג"א מוסיף מיין טובים ודאי (דפ סים ראשונים). ע ג"א כד ההוא יין דמנטרא אשתקיין מגיה (דפוסים ראשונים).

למנצח על שושנים

הסולם

מאמר

שם המלך משכנו עמה, שהוא קול, והתחילה לדבר, ואמרה, ישקני מנשיקות פיהו.

שרחש הדבר בלבו, ואפילו בשפתותיו לא נתנה לו רשות לרחש, אלא בלבו.

סח) אבל השתא ביומי וכו' : אבל עתה בימי דוד, ועד עתה עוד לא ירבה בשלימות. משום זה, רחש לבי ודאי הדבר הטוב ההוא. אחר שהוא ז"א. עתה אומרת טוב. ולא טובים. אחר שהקול נתחבר עמה, בימי שלמה, אז נאמר טובים ודאי בכל. דהיינו כי טובים דודיך מיין. הצדיק, שהוא יסוד, נקרא טוב. שכתוב, אמרו צדיק כי טוב. אף היא, המלכות, נקראת טובה. שכתוב טובה חכמה. שסובב על המלכות הנקראת חכמה תתאה. וכשנתקברו ונתחברו יחד בנשיקות האלו, אז נאמר, כי טובים דודיך מיין. שהם דודים שניהם ביהו. ע"כ נאמר טובים.

סו) ד"א מ"ט רחש לבי. והוא משום שדבור בלי קול אינו יכול לדבר. ולבי זה, שהוא המלכות, נקרא דבור. וז"א נקרא קול. וכיון שהיתה בלי ז"א נבחן שהדבור היה בלי קול. כי עד עתה עוד לא נשלמה המלכות. עד שבא שלמה המלך ובנה לה בית, שהוא בית המקדש, ונשלמה הלבנה, שהיא המלכות, בגדלות יתרה על הכל. משום שהקול, שהוא ז"א, נתחבר עמה.

סט) הכא דודים והכא וכו' : כאן כתוב דודים

סז) וההיא שעתא אתייהיב וכו' : ובאותה שעה, שנשלמה, ניתנה הרשות לדבר, כי נשלמה בקול, שהוא ז"א, וישבה בשלמות עם המלך, שהוא ז"א. ומשום שהוציאה בן חכם לעולם. שהוא שלמה, והתקינה בית למלך, אז (דפ"י דף ג"א ט"ג)

בעיין מנהרא עמיקא, אימא עילאה, דאיהי אשקיאת לון בקדמיתא מההוא יין.
(ע) הה"ד ט שמאלו תחת לראשי, ולבתר לריח שמניך טובים, הה"ד
וימינו תחבקני. ודא הוא משחא טבא, דנגיד ליה מאימא.

(עא) הה"ד י כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן פ אהרן. דא כהנא
רבא לעילא, ימינא דמלכא, כהן לעולם. וכד מטא ההוא משחא ז אל דיקניה
דאהרן, כדין שמניך ודאי איקרונ, מסטרא דאימא ומסטרא דאברהם, וכדין
שמניך טובים.

(עב) מ"ט נגיד ההוא משחא טבא לאברהם. משום דפשיט ימינא, לאנהרא
לסיהרא. ק ועל דא כתיב, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. מה
טוב, דא נהורא ר קדמאה. דכתיב, וירא אלהים את האור כי טוב. ומה נעים,
דא נעים זמירות ישראל. יומא רביעאה, סיהרא.

(עג) ות"ח, כמה דנהורא דאתברי ביומא קדמאה, יהיב שלימו, ונגיד
מניה ט נהירו, לנהורא דהאי עלמא אתנהיג ביה. ת אוף אברהם, נהורא קדמאה,
יהיב נהירו להאי ברטא דמלכא, יומא רביעאה, דעל ידה אתנהיג האי עלמא.

חלוסי גרסאית

מסורת הזהר

ט (שם ב) ב"א רפא לעיל כי תשא אות עה. י (תהלים) פ ג"א מוסיף אהרן שיורד על פי מדותיו (קראקא).
ז (ק"ג) לך רסג. כ (שם) ויקרא צט להלן אות עו קו.
ז (בראשית א) ב"א לו.
ת הכי גרים הסלם נוסח אחר מוסיף אוף הכא (קראקא) נוסח אחר הכי (ויניציא בסוגריים).
פ ג"א מוסיף אהרן שיורד על פי מדותיו (קראקא).
ז (ק"ג) לך רסג. כ (שם) ויקרא צט להלן אות עו קו.
ז (בראשית א) ב"א לו.
ת הכי גרים הסלם נוסח אחר מוסיף אוף הכא (קראקא) נוסח אחר הכי (ויניציא בסוגריים).

למנצח על שושנים

הסולם

מאמר

הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן. זהו
כהן גדול שלמעלה, שהוא ימינו של המלך,
דהיינו חסד דז"א, שהוא כהן לעולם. וכשמגיע
אותו השמן אל זקן אהרן, שהוא חסד, אז ודאי
שנקראים שמניך, לשון רבים, דהיינו שמן מצד
אמא, שהוא בינה, ושמן מצד אברהם, שהוא
חסד. ואז שמניך טובים.

(עב) מ"ט נגיד ההוא וכ"ו: מה הטעם
שנמשך השמן הטוב ההוא לאברהם, הוא משום
שפשט ימינו, שהוא חסד, להאיר אל הלבנה,
שהיא מלכות. וע"כ כתוב, הנה מה טוב ומה
נעים שבת אחים גם יחד. מה טוב, זהו האור
הראשון, שביום א' דמעשה בראשית, שכתוב,
וירא אלקים את האור כי טוב שהוא חסד. ומה
נעים, זהו נעים זמירות ישראל, שהוא היום
הרביעי, שהוא הלבנה, דהיינו המלכות.

(עג) ות"ח כמה דנהורא וכ"ו: ובהא
וראה, כמו שהאור הנברא ביום ראשון נותן
שלמות

דודים, שסובב על שניהם יחד. וכאן ידידות,
שהיא לשון יחיד. משום שז"א אינו עמה. כנ"ל.
ומתי הם טובים. מייך כאשר ישקו מן אותו
היין המשומר. שה"ס הארת החכמה מבינה
הנקראת יין. וע"כ כתוב, שתו ושכרו דודים.
כי הנטיעות, שהם ז"א ומלכות, צריכים
להשקותם מנהר עמוק, שהוא אמא עלאה,
דהיינו בינה, שהיא השקתה אותם תחילה
מאותו היין.

(ע) הה"ד שמאלו תחת וגו': ז"ש,
שמאלו תחת לראשי, שהיין, שה"ס הארת
החכמה משמאל, אמא משקה אותם תחילה,
ולאח"כ לריח שמניך טובים, שה"ס חסדים
מימין, ז"ש וימינו תחבקני. שאחר שמאלו תחת
לראשי, שה"ס יין, כתוב וימינו תחבקני, שה"ס
שמן. וזה הוא השמן הטוב שנמשך לו מאמא,
והיא בינה.

(עא) הה"ד כשמן הטוב וגו': ז"ש, כשמן
(דפו"י דף ג"א ט"ג)

ועל דא חוט של חסד * משוך עליה, לאנהרא מן נהוריה. וכד אתחברת עמיה זיתבא לימינא, אתגדל איהו בכולא.

עד) ות"ח, אברהם כד אתא לעלמא, מה כתיב ביה. (ו) ואגדלה שמך. (* מאי היא. דאוסף ביה ה"א. והאי אתרא, ביה אתגדל קב"ה. הה"ד, (ג) גדול ה' זמהולל מאד בעיר אלהינו. ב כד האי קרתא קדישא, דאקרי ה' תתאה, אהבה זוטא אתדבקת ביה, ושרי בגווה, שמיה יתגדל על כולא.

עה) ות"ח, כתיב (ו) צדיק ה' בכל דרכיו. בגין דבהאי דרגא יהיב בים דרך. וחסיד בכל מעשיו, בההוא דרגא, ימינא דמלכא אתעביד בעלמא. ועל דא, אברהם בהאי ימינא, ג עביד ליה בריה חדשה, ואתחדש מזלא ד דיליה לאולדא, ואתגדל על כולא. ועל דא, (ז) וי"י ברך את אברהם בכל ה בהאי בכל, ברתא דמלכא דאתייהבת ליה.

עו) ומאי ברכתא. משחא טבא דנחית על ראשיה. הה"ד, (ח) מה טוב ומה נעים. ודאי. כשמן הטוב, שמן שרייא ביה ברכתא, דאתרא גרים. ועל דא, וה' ברך את אדוני מאד, ויגדל כמא דכתיב, (ט) ואגדלה. שמך, כמא דכתיב, (י) שמן תורק שמך.

חלופי גרסאות

א נוסח אחר משיך (דפיס קראקא). ב נוסח אחר מוסיף אימתי איהו גדול כד (דפיס ראשוני). ג ג"א דעבד (דפוסים ראשוני). ד ג"א ל"ג דיליה (קראקא). ה ג"א ובהאי (דפוסים ראשוני). ו ה"ג דפוס מונקאטש במר בעים ג"א דא כשמן ושמן שרייא (דפוסים ראשוני).

מסורת הזהר

מ) (בראשית יב) לך לב תק"ח ד' קיה ט"א. נ) (תהלים מח) פקודי רעט ז"ח ד' גב כ"ב לעיל כי תשא אות יב להלן אות קב. ס) (שם קמה) צו פט. ע) (בראשית כד) חיי שרה קיה ז"ח לראות נ תק"ח ד' קטו ט"ג להלן אות פד. פ) (תהלים קלג) לעיל אות עב. צ) (בראשית כז) וירא קמג. ק) (שה"ש א) וירא יט.

למנצח על שושנים

הסולם

מאמר

כתוב, צדיק ה' בכל דרכיו. משום שבמדרגת ככל הזו, שהיא המלכות, הסו"ה, נותן בים, שהוא המלכות, דרך, שהוא יסוד. וחסיד בכל מעשיו, היינו במדרגת ככל הזו נעשה בעולם ימינו של המלך, שהוא חסד, ונמצא החסד בכל מעשיו, ועל זה, אברהם, בימין הזה, שהוא חסד שבמלכות, שה"ס ה' שהוסיף לו, עשה אותו הקב"ה בריה חדשה, ונתחדש המזל שלו להוליד, ונתגדל על הכל. וע"כ, וה' ברך את אברהם בכל, דהיינו שברך אותו עם בכל זה, שהיא בת מלך, שהיא המלכות, שנתנה לו. (עו) ומאי ברכתא משחא וכו': ומהי הברכה שברכו. היינו שמן הטוב שירד על ראשו. ז"ש, מה טוב ומה נעים. ודאי כשמן הטוב. כי שמן ה"ס חסדים הנמשכים מחכמה שבין (עי' בפלפא"ס) וע"כ בשמן שורה הברכה, כי המקום גורם. מפני שנמשכת מחכמה

שלמות, ונמשך ממנו אור אל האור שהעולם הזה מתנהג בו. אף אברהם שהיא האור הראשון נותן אור לבת מלך ההיא, שהיא יום רביעי, דהיינו מלכות, שעל ידה מתנהג העולם. וע"כ חוט של חסד משוך עליה, על המלכות, להאיר מאורו. וכשהמלכות מתחברת עמו ויושבת לימינו, לקבל חסדים, הוא מתגדל בכל. (עד) ות"ח אברהם כד וכו': ובוא וראה, אברהם, כשבא לעולם, מה כתוב בו, ואגדלה שמך. מה היא היינו שהוסיף ה' שהיא המלכות על שמו, והמקום הזה, שהוא המלכות, הקב"ה נתגדל בו, ז"ש, גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלקינו. מתי הוא גדול. היינו כשהעיר הקדושה הזו, הנקראת ה' תחתונה, ונקראת אהבה קטנה, שהיא המלכות, נתדבקה בו, והוא שוכן בתוכה, אז יתגדל שמו על הכל. (עה) ות"ח כתיב צדיק וגו': ובוא וראה (דפו"י דף ג"ג ט"ג * ט"ד)

(ז) ת"ח, כד קב"ה זמין לארמא ימיניה על כולא, ביומי דמשיחא, בהאי משחא טבא. מאי כתיב. ה' ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת. האי יום ההוא לא ידענא, מאן הוא. אלא דא יומא קדמאה, ימינא דאברהם, דזמין לאתערא לאקמא לה מעפרא.

(ח) וע"ד ביום ההוא, יומא קדמאה דכלא. נאום ה', דא אברהם, דאתמר עלוי נאום ה' מקמי כולא. דכתיב, ה' בי נשבעתי נאם ה'. והכא אתרמיז שמא דעתיקא, דאומי ביה זעיר אנפין לאברהם. ועל ה' דא ההוא יומא, לא יום ולא לילה אקרי, דבעתיקא תליא, דבעי לאוקיר דיקניה. ה' בההוא יומא אקים את סוכת דוד הנופלת.

(ט) משה, חמא כל אינון עקתי דזמינין למיתי לעלמא, כד האי סכה נופלת. דכתיב, ה' והכיתי אתכם גם אני, אף אנא עמכון בגלותא. וכד אשתלימו אינון חובין מאי כתיב. ה' ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור. סמך ארעא קדישא, סוכת דוד, לאברהם, לאקמא לה בימינא, וחיתיב בשלימו.

(פ) מאן בריתי. דא אברהם. דכתיב, ה' הנה בריתי אתך והיית לאב המון גוים. וכד האי ברית דאיהי ה' עמך, תשתלים בכולא. ועל דא איתערו חברייא,

חליפי גרסאות

מסורת הזהר

ו) (עמיס ט) נח רצא. ה' (בראשית כב) וירא תי. ת) (ויקרא כ) להלן אית קב. א) (שם) וירא כב ז"ח ד' נג ט"א נט ט"ג. ב) (בראשית יז) נח קלד לך רצו תעב.

ז נ"א מאי וליג ה' א (קראקא) ח נ"א ל"א דא (חניצא). ט נ"א ההוא י י"א ז"א (קראקא) י נ"א מ. סוף כד חמא (דפ סים ראשונים).

למנצח על שישים

הסולם

מאמר

ההוא, לא יום ולא לילה (זכריה י"ד) כי בעתיקא תלוי ולא ביום ולילה שהם ז"א ומלכות. שרוצה להיקיר הדיקנא, דהיינו טעשפיע השפעת הדיקנא (כמ"ש באדרא רבא אית קס"ג) ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת.

(עט) משה חמא כל וכו': משה ראה כל אלו הצרות העתידים לבא לעולם כשהסוכה הזו, שהיא המלכות, נופלת, שכתוב, והכיתי אתכם גם אני. אף אני עמכם בגלותיכם. וכשהעונות האלי' נשלמו, מה כתוב, ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור. סמך הארץ הקדושה, סוכת דוד, לאברהם כדי להקימה בימיך, שהוא חסד, מדתו של אברהם, וחשב בשלימות.

(פ) מאן בריתי דא וכו': מי היא בריתי. זה הוא אברהם, שכתוב בו, הנה בריתי אתך והיית לאב המון גוים וגו'. וכשהברית הזו, שהיא ה' דהיינו המלכות, נמצאת עמך, דהיינו עם

מחכמה. וי"כ, וה' ברך את אדוני מאד ויגדל. כי מחכמה נמשכת הגדלות, כמ"ש, ואגדלה שמך כמ"ש שמן תורק שמך.

(עז) ת"ח כד קב"ה וכו': בוא וראה כשעתיד הקב"ה להרים ימינו על הכל בימי המשיח. בשמן הטוב הזה. מה כתוב, ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת. היום ההוא הזה איני יודע מי הוא. אלא זה הוא היום הראשון מששת הימים שהם חג"ת נה"י, שהוא ימין של אברהם, דהיינו חסד, העתיד להתעורר ולהקים המלכות מעפרא.

(עח) וע"ד ביום ההוא וכו': וע"כ ביום ההוא, היום הראשון לכל. נאום ה', היינו בפסוק שלאחר זה, שמסיים, נאם ה' עשה זאת, זהו אברהם, שנאמר עליו, נאם ה', מקודם לכל אדם, שכתוב בי נשבעתי נאם ה'. וכאן נרמז השם של עתיקא, שנשבע בו ז"א לאברהם (כמ"ש באדרא רבא אות נ"ט). וע"כ נקרא היום (דפו"י דף נ"א ט"ד)

כ מאן דקרי ליה אברם, פגים אתרא דאקרי עשה ולא תעשה. בגין דבהאי ה', אשתלים במהימנותא.

פא) וכד תסתליק ה' בימינא דאימא, ז ברתא תקבל מאימא עילאה, ההוא טובה דלא אתפסק לעלמין, וכדין עבדת נוקמין לשאר עמין. ועל דא כתיב, א די מטורא אתגזרת אבן די לא בידין. מטורא: דא אברהם, טורא עילאה. אתגזרת מ אבן. דא איהו אבן אחת, דעלה ז' עיינין. ועבדת דינין בכלהו דהדיקו בנהא בין רגלין, הדיקת לון בכולא. וכתיב ט' הוות לטור רב ומלאת כל ארעא, בגין דאתדבקת בימינא, אור הלבנה כאור החמה.

פב) ות"ח, בקדמיתא כד אתא אברהם לעלמא, אתנהירת סיהרא. ושראת לאנהרא, עד דאשתלימת בדרגהא, ביומוי דשלמה, דאתגדל על כלא. דכתיב. ה ויגדל את כסאו מכסאך. ועל דא, ו ואכרה לי בחמשה עשר כסף, ז אינון ט"ו זכאין ס עד שלמה. וע"ד על ידו אתייהיבת האי תושבחתא עילאה, בגין דיתגדל בה. אבל דוד בלחישו אתאמר, ולא אתייהיב ליה רשו לגלאה. פג) ז' אומר אני מעשי למלך, לאתערא מלך עילאה. ומאי אינון מעשי,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ג) (דניאל ב). ד' (שם) כי תצא עד תק"ח ד' קי ט"א. ה) (מ"א א). ו) (הושע ג) לעיל אות יב ז) (תהלים מה).

כ ניא ליג מאן (קראקא). ז ניא בתה (דפוסים ראשונים). ח ה"ג דפוס מונקאטש במריובעים ניא ליג אבן (דפוסים ראשונים). נ ניא ליג אינון (דפוסים ראשונים). ס ניא על (קראקא).

למנצח על שושנים

הסולם

מאמר

שכתשו בניה בין רגליה. וכתשה אותם בכל וכל וכתוב הות לטור רב ומלאת כל ארעא. שהיתה להר גדול ומלאה את כל הארץ. והוא, משום שנתדבקה בימין. והיה אור הלבנה כאור החמה.

פב) ות"ח בקדמיתא כד וכר: וכוזא וראה בתחילה, כשאברהם בא לעולם, האירה הלבנה והתחילה להאיר עד שנשלמה במדרגותיה. בימיו של שלמה, שנתגדל על הכל, שכתוב, ויגדל את כסאו מכסאך. וע"כ, ואכרה לי בחמשה עשר כסף. אלו הם ט"ו צדיקים עד שלמה, (כמ"ש בשמות רבה פט"ו כ"ו) וע"כ ניתנה על ידו אותה תשבחה עליונה, כדי שיתגדל בה. אבל דוד, אמר בלחש ולא ניתנה לו רשות לגלות.

פג) אומר אני מעשי וכר: אומר אני מעשי למלך, היינו לעורר את המלך העליון. ומה הם מעשי, מי שהמעשה אינו תלוי בו, כי המלכות ה"ס נקבה קרקגו עולם, שאינה עושה שום מעשה כי המעשה תלוי למעלה, בזכר

עם החסד, היא תשתלם בכל. וע"כ העירו החכרים, מי שקורא אותו אברם בלי ה', הוא פוגם המקום שנקרא עשה ולא תעשה, דהיינו המלכות, משום שהוציא הח' שהיא מלכות מאברהם שהוא חסד. כי בה' זו דאברהם, נשלמת האמונה, שהיא המלכות, כי כל שלמותה היא, לקבל החסד שבאברהם. שאל"כ, היא חכמה בלי חסדים ואינה יכולה להאיר.

פא) וכד תסתליק ח' וכר: וכשתעלה הח' בימינה של אמא. דהיינו בימין הבינה, תקבל הבת, שהיא המלכות, מאמא עלאה, הטובה שהיא שאינה נפסקת לעולם, דהיינו החסדים הגדולים הנמשכים מא"א עלאין, שווגם אינו נפסק, ואז המלכות עושה נקמות בשאר העמים. וע"ז כתוב, די מטורא אתגזרת אבן דלא בידין, שנחצבה מן ההר אבן מאליה, בלי ידים. מטורא, זהו אברהם שהוא ההר העליון אתגזרת אבן, זו היא אבן אחת שעליה שבע עינים. דהיינו שנכללת משבע ספירות חג"ת נהי"מ, ועושה דין בכל האומות (דפ"י דף ניא ט"ד)

מאן דלא תלי ביה עובדא מאי עביד, דהא מעשה לעילא תלי. אלא, מאי מעשי אלין אינון (n) לשוני עט סופר מהיר. בגין דשבחת בפלגו ליליא למלכא עילאה. שיר ידידות, כד"א שיר השירים, דשבחא מטרוניתא למלכא, אוף הכא מטרוניתא שבחת ליה.

פד) (* (o) יפיפית מבני אדם, הא אוקמוה חברייא באברהם. e נתפית בעליונים, (p q) אנכי מגן לך. v נתפית בתחתונים, (c) נשיא אלהים אתה. לכך יפיפית, תרין (r) תושבחן כלילן. הוצק חן בשפתותיך, (z) הנה נא הואלתי. על כן ברכך, (n) וה' ברך את אברהם בכל.

פה) אבל ת"ח, האי קרא, רזא עילאה אית ביה. לקביל מלכא עילאה, אמרית ליה יפיפית לעילא במשריין עילאין, דאינון משבחן קמך. ולתתא, באינון זכאי קשוט, דקיימין בפלגות ליליא. הוצק חן בשפתותיך, בשעתא דאת ר קרי ומקיש לתרע היכלי, פתחי לי אחותי. על כן ברכך s אלהים.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ח) (שם). (ט) (שם) בא קיא. (י) (בראשית טו) לך קח רפ שיט שלח סקודי עז תקעג ז"ח לך צד. (כ) (שם כג) חיי שרה נד. (ל) (שם יח) וירא קצו בהשטמות ז"ח א ד רנה : דיי. (ם) (שם כד) לעיל אות עה (ע) (דפוסים ראשונים). (פ) נ"א הן אראלים צעקו חוצה וגו' (מונקאטש במריבעים). (צ) נ"א ל"ג נתפית (דפוסים ראשונים). ק נ"א חושבן (מונקאטש בסוגריים). ר נ"א קדים (קראקא). ש נ"א מוסיף אלקים לעולם (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

למנצח על שושנים

בגין דשבחת בפלגוי ליליא למלכא עילאה, דהיינו מה שמלכא עילאה נשתבח בה בחצות לילה נבחן למעשה. וע"כ אמרה. מעשי למלך.

פד) יפיפית מבני אדם : כבר העמידו זה החברים באברהם. שאמרה לו, נתפית בעליונים, שכתוב, אנכי מגן לך. נתפית בתחתונים שכתוב נשיא אלקים אתה בתוכנו לכן כתוב יפיפית, שכולל ב' שבחים. הוצק חן בשפתותיך, שכתוב, הנה נא הואלתי לדבר וגו'. על כן ברכך, שכתוב, וה' ברך את אברהם בכל.

פה) אבל ת"ח האי וכי : אבל בוא וראה, מקרא זה, סוד עליון יש בו. שאמרה כנגד המלך העליון, שהוא ז"א. שאמרה לו, יפיפית למעלה, במחנות העליונים, שהם משבחים לפניך. יפיפית למטה, באלו צדיקי אמת העומדים בחצות לילה. הוצק חן בשפתותיך, היינו בשעה שאתה קורא ודופק בשער היכלי, פתחי לי אחותי. על כן ברכך אלקים, היינו אמא עילאה, שהיא בינה. שהעטירה אותך בעטרות עליונות. לעולם, היינו בשביל העולם הזה

בזכר, ב"א. אי"כ מה היא עושה. הרי המעשה תלוי למעלה, ב"א. ומשיב, אלא מה מעשי אלו הם לשוני עט סופר מהיר. דהיינו שהיא משבחת בחצות לילה למלך העליון, שהוא ז"א. שיר ידידות, הוא כש"א. שיר השירים, ששם המלכה משבחת למלך, אף כאן המלכה משבחת למלך. דהיינו המלכות משבחת לז"א.

פירוש ההמשכה למעלה למטה נבחנת לבחינת מעשה ומלאכה. וכיון שהחכמה אינה נמשכת ממעלה למטה, אלא ממטה למעלה בלבד, ע"כ נבחנת שאין בה מעשה ולפיכך אינה מגולה, אלא במלכות (כנ"ל בזהר ב"א דף ק"ח ד"ה וכבר) שהיא בבחינת נקבה בעת החוגג, שאין בה מעשה. ולא בזכר, ב"א. מפני שאסור בה המעשה, וזה ששואל, איך אמרה המלכות לז"א, מעשי למלך, והרי אין בה מעשה. ומשיב שמה שמשבחת בחצות לילה למלך העליון נחשב למעשה. כלומר שחצות לילה הוא זמן גילוי הארת החכמה שבה, בסו"ה ותקם בעוד לילה. ואז הקב"ה נכנס לגן עדן, שהוא המלכות ונכלל ממנה בהארת החכמה. והתכללות זו שבז"א שהוא זכר, נחשבת כמו מעשה. דז"ש (דפ"י דף נ"א ט"ו) דף נ"ב ט"א)

אימא עילאה אעטרא לך בעטרין עילאין. לעולם, בגין ההוא עולם בתראה, ובגינה קאמר, דאיהו אנהיר לה.

(פו) ד"א. ת לעולם, דא ימינא לעילא. דכתיב, א אתה כהן לעולם. וכל ברכאן ומשחא טבא שריין ביה, ואוקימנא ליה. וע"ד כתיב על כן, כד האי כן אתחברת לעילא. אבל בזימנא דאתרחקא מניה האי עולם, מאי כתיב. ט שאוג ישאג על נוהו, דא מטרוניתא, בגין דאתמנעו מניה ברכאן, דלא שריין ביה, אלא כד האי נוהו אתחברת ביה. א והאי הוא דכתיב שאוג ישאג על נוהו. לקביל דא כתיב, ט כי טובים זודיך מיין לריח שמניך טובים, מאי טעמא. בגין דברכך אלהים לעולם.

(פז) משכני אחרין נרוצה, לקבל דא כתיב, ט חגור חרבך על ירך גבור. דא ז חרב לה' מלאה דם. לאתפרעא מחייביא, דגרמין לה פרודא מלעילא. ב קרבית ג יתה לגבך לרחמא עלמא, ותתבסמון כחדא. פח) וכד אתקריבת ביה, אתלבש בהוד והדר. ד ה"ד, ר הוד והדר לבשת. ומ"ט. בגין דההיא שעתא אתגדל בגין דאתחבר בעיר אלהינו. ועל

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ג (תהלים קי) משפטים קפת. ט (ירמיה כה) ויקהל כא. ז (שה"ש א) לעיל אות סח. ט (תהלים מה) ב"א רפט. ז (ישעיה לד) ב"ב שטו. ק (תהלים קד) וירא כד. ת ג"א מוסיף על כן ברכך אלקים לעולם (קראקא). א ג"א האי דכתיב (דפוסים ראשונים). ב ג"א קריבת (קראקא). ג ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים ג"א ל"ג יתה (דפוסים ראשונים). ד ג"א ל"ג הה"ד (קראקא).

מאמר

הסולם

למנצח על שושנים

פירוש כשחוגר החרב שה"ס מסך דחירק על ירך, שה"ס נה"י, או מתמעטים ג"ר דשמאל, ונכרתים הרשעים, שכל חיותם היא מג"ר דשמאל האלו. ואז הוא זמן הזווג, של ז"א ומלכות, כי אותם הרשעים שגרמו פירוד, כבר נכרתו ואבדו מן הארץ. ונמצא שבוהו שהוא מכלה את הרשעים, נמצא מושך את המלכות לזווג. וז"ש משכני אחרין נרוצה, לקבל דא כתיב, חגור חרבך על ירך, גבור. כי אותה החרב המכלה את הרשעים מושכת את המלכות לזווג. וז"ש קרבית יתה לגבך וכי כי כריתת הרשעים מקרבת המלכות לז"א.

פח) וכד אתקריבת ביה וכי : וכשקרבה אליו המלכות נתלבש ז"א בהוד והדר. ז"ש הוד והדר לבשת. ומהו הטעם. הוא משום שבאותה שעה נתגדל כיון שנתחבר בעיר אלקינו, עדיא המלכות, וע"כ כתוב גדלת הוד והדר לבשת, דהיינו בלבושי יקר אלו. שפרשה עליו אמא עלאה, עדיא בינה. משום זה כתוב הדר ושם עירו פעו. מתי נקרא ז"א הדר, הוא כשמתחברת

הזה התחתון, דהיינו המלכות. ובשבילה אמרה, הבינה. שהוא מאיר לה. למלכות.

(פו) ד"א לעולם דא וכי : פירוש אחר. לעולם, זה הימין העליון, שהוא חסד. שכתוב, אתה כהן לעולם וכל הברכות והשמן הטוב, שורה בו, בימין. והעמדנו אותו. וע"כ כתוב, על כן, שזה הוא, כאשר כן זה, שהוא המלכות, מתחברת למעלה. אבל בזמן שהעולם הזה שהוא חסד מתרחק ממנו. מה כתוב, שאוג ישאג על נוהו, שהוא המלכה, משום שנמנעו ממנו הברכות, כי אינם שורות בו אלא כאשר נוהו זו מתחברת עמו. ומ"ש שאוג ישאג על נוהו. כנגד פסוק זה כתוב בשיר השירים, כי טובים דודיך מיין, לריח שמניך טובים. מהו הטעם, משום, דברכך אלקים לעולם.

(פז) משכני אחרין נרוצה : כנגד זה כתוב כאן, חגור חרבך על ירך גבור. זו היא חרב לה' מלאה דם. להפרע מן הרשעים שגרמו לה פרוד מז"א למעלה. ואז קרבת אותה, את המלכות, לך, לרחם העולם, ויתמתקו יחד.

(פ"ו) דף ג"ב ט"א

דא כתיב, (ו) גדלת מאד הוד והדר לבשת. באינון לבושיין דיקר, דפרשת עליה אימא עילאה. בג"כ (ז) הדר ושם עירו פער. אימתי. כד אתחברת ביה מהיטבאל בת מטרד. וע"ד הודך והדרך ודאי. כגוונא דא, (ח) נגילה ונשמחה בך נזכירה דודיך מייך, נגיזו דאימא, דאשקי לך ולכלא. ודא הוי הודך והדרך ודאי. (ט) והדרך צלח רכב על דבר אמת וענוה צדק, לקביל דא, שחורה אני ונאווה. בקדמיתא כד אתקריאת חרב למידן עלמא, (י) איתקרי שחורה ודאי. והשתא כד אתקריבת לעילא בענוה, אתקרי נאווה. נאווה ודאי בכלא. (יא) בנות ירושלים, אינון תריסר חיון עילאין רברבן דאקרון הכי, וכלהו בשלימו. על דהוו השתא בגלותא כאהלי קדר, אתהדרו אינון השתא כיריעות שלמה ודאי. (יב) ות"ח, כיון דההיא חרבא אסתחרת מדין דהוה בה, דאכשרו בני עלמא עובדייהו. אתעבידת דבר, דבר אמת, ואתחברת באמת. ואמת בענוה. וכדין צדק בכלא וכולא חד. (יג) סופא ברישא דבר אמת. אמת ברישא, דכתיב (יד) ראש דברך אמת.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ד) (שם שם. ש) (בראשית לו) תולדות קצ. ת) (שה"ש א) לעיל אות נב. א) (תהלים קיט) בהשמטות ח"א ד' רסב : ד' ח"ב בהשמטות ד' ער. ד' ת"ז בהשמטות ת"ו ד' קמד :

ח ג"א איקרי (דפוסים ראשונים). ו ג"א מוסיף וכל בנות (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

למנצח על שושנים

כשמתחברת בו מהיטבאל בת מטרד, שהיא המלכות, ועל כן, הודך והדרך, ודאי, כעין זה הוא הפסוק שבשיר השירים, נגילה ונשמחה בך נזכירה דודיך מייך. יין הוא המשכה של אמא, שהשקה אותך ולכל. וזה הוא, הודך והדרך ודאי. פירושו, חגור חרבך וגו' פירושו, אותה החרב המכלה את הרשעים העושים פירוד בין ז"א ומלכות. כנ"ל בדבור הסמוך, וזו היא משיכת הארת השכינה לזווג כמ"ש שם. ואין ז"א מקבל הארת החכמה לעצמו, להיותו תמיד בחסדים מכוסים, חוץ משעה שהוא בזווג עם המלכות, שבה מתגלה החכמה, אז הוא נכלל ממנה בהארת חכמה ונעשה גדול דהיינו במוחין דגדלות. וז"ש, וכד אתקריבת ביה אתלבש בחוד והדר, שהם הארת החכמה, ומ"כ בגין דההיא שעתא אתגדל בגין דאתחבר בעיר אלקינו וכו', כי בהיותו בפני עצמו הוא בחסדים מכוסים ואינו מתגדל בחכמה, אלא כשמתחבר עם המלכות הנקראת עיר אלקינו. וז"ש, וע"ד, הודך והדרך ודאי, שע"כ אחר שאומר חגור חרבך על ירך גבור, שזה נבחן למשיכה אל הזווג, הוא מסיים הודך והדרך, (דפויי דף ג"ב ט"א)

כי הזווג הוא הודו והדרו של ז"א. שאז מקבל הארת החכמה, הנק' הוד והדר. (פט) והדרך צלח רכב וגו' : והדרך צלח רכב על דבר אמת וענוה צדק, כנגד זה הוא הפסוק שבשיר השירים שחורה אני ונאווה. כי בתחילה כשהמלכות נקראת חרב, לדון העולם, היא נקראת שחורה, ודאי. ועתה כשנתקרבה למעלה, לז"א, בענוה, היא נקראת נאווה. נאווה היא ודאי בכל. בנות ירושלים, אלו י"ב חיות גדולות עליונות שבמלכות, הנקראות כך, שהן נמשכות מייב בחינות שבז"א שה"ס ג' קוין שבכל אחד מחו"ג תו"מ שלו. שכולן הן בשלמות. ומשום שהן עתה בגלות חזרו להיות כאהלי קדר ועתה כשחזרה המלכות לזווג, הן כיריעות שלמה ודאי. (ז) ות"ח כיון דההיא וכו' : ובוא וראה, כיון שחרב זו דהיינו המלכות, הוחזרה מדין שהיה בה, כי בני העולם הטיבו מעשיהם, נעשה הדבר, דבר אמת, שנתחברה באמת שהוא ז"א. ואמת נתחבר בענוה, שהיא המלכות ואז צדק בכל, וכולם אחד, דהיינו דבר אמת, וענוה, וצדק, הם כולם מלכות. (ח) סופא ברישא דבר וכו' : ומפרש דבריו

רישא דהוא דאקרי דברך, סיפא דדרגין, אמת אקרי. ז רישא בסופא, ענוה צדק בלא פירודא, אתכלילו ואתחברו בכולא. ענוה רישא, צדק סופא, ג עקב ענוה יראת ה'.

צב) ותורך נוראות ימינך, דא יעקב, דנטיל תרין חולקין בגין דאתדבק בימינא לעלמין, דכתיב ג מחשוף הלבן אשר על המקלות.

צג) ובההיא שעתא, כולא אתהדר כיריעות שלמה. בגין דסטרא דימינא * איתער בעלמא, וידא ימינא פשוטה לקבל π לדתייבין בתיובתא. דהא עד השתא אתקדרו בחובייהו כאהלי קדר, והשתא ט דהדרין בתיובתא . אינון כיריעות שלמה, בגין דאברהם איתער בעלמא, ימינא דמלכא.

צד) חציך שנונים, אוקמוה על אברהם, כד רדף בתר כל אינון מלכין בליליא, כד אתפלגו רחמין מדינא, וקטל אינון מלכין. הה"ד, ד) כקש גדף קשתו ירדפם יעבור שלום. ונפלו כלהו בידיה.

צה) אבל ת"ת, רזא דמלה. חציך שנונים, אלין חצים ואבני בליסטראות.

חלופי גרסאית

מסורת זוהר

ב) (משלי כב) נשא קלו לעיל כי תשא את צ. ג) (בראשית ל) ויצא שו ז"ח ויצא אות ית. ד) (ישעיה מא) בייב קמה נשא ע בלק תסח ת"ו ת"ע ד קלא :

ז ג"א מוסיק קשר רישא (מונקאטש במרובעים). ח ג"א תייבין (דפוסים ראשונים). ט ג"א הדרין בתיובתא דאינון (קראקא). י ג"א ואינון (חינצ'א).

למנצח על שושנים

הסולם

מאמר

צג) ובההיא שעתא בלא וכו' : ובאותה שעה של ז'ווג ז"א עם מלכות, חוור הכל להיות כיריעות שלמה. משום שצד ימין, שהוא חסד, נתעורר בעולם, ויד ימין פשוטה לקבל את השבים בתשובה. כי עד עתה נתחשכו בעונותיהם כאהלי קדר, ועתה שחזרו בתשובה, הם כיריעות שלמה, משום שאברהם נתעורר בעולם, שהוא ימינו של המלך. דהיינו חסד.

צד) חציך שנונים אוקמוה וכו' : חציך שנונים העמידו על אברהם, כשרדף אחר כל אלו המלכים בלילה כשנחלקו הרחמים מן הדין, דהיינו בחצות לילה שחצי לילה הא', הוא דין חצי לילה הב', הוא רחמים. והרג כל אלו המלכים. ז"ש, כקש גדף קשתו ירדפם יעבור שלום. וכולם נפלו בידו.

צה) אבל ת"ת רזא וכו' : אבל בוא וראה, סוד הדבר. חציך שנונים אלו הם חצים ואבני בליסטראות, שהמלכות דגה העולם, בכלי מלחמה אלו, שהמלך הפקיד בידי המלכת, תצים אלו של הקב"ה, ודאי שנונים המה לגמרי

דבריו. הסוף, שהוא המלכות, כשמחוברת בראש, שהוא ז"א, נקרא הסוף דבר אמת. אמת, שהוא ז"א, הוא בראש, כי כתוב, ראש דברך אמת שפירושו, הראש של איתה שנקראת דברך שהיא סוף המדרגות, שהיא המלכות, נקרא אמת. הראש מחובר בסוף, היינו ענוה צדק בלי פירוד, אשר ענוה, היא המלכות שמחזה ולנגלה דז"א, הנקראת לאה. וצדק, היא המלכות שמחזה ולמטה דז"א, הנקראת רחל. שנכללו ונתחברו בכל וכל. ענוה, שהיא לאה, היא הראש. וצדק, שהוא רחל, הוא הסוף. כמ"ש עקב ענוה יראת ה', אשר ענוה, היא לאה, ויראת ה', היא רחל, שהיא בעקב לאה.

צב) ותורך נוראות ימינך : זה הוא יעקב, שהוא ת"ת הנקרא נורא. שלוקח ב' זלקים, דהיינו שכולל בתוכו ב' הקוין חסד וגבורה, משום שהוא הקו האמצעי הכולל את שניהם. והוא משום שנתדבק בימין לעולם, כי ז"א הוא תמיד בחסדים מכוסים מחכמה. שכתוב, מחשוף הלבן אשר על המקלות. ולבן הוא ימין, דהיינו חסדים.

(דפויי דף גיב ט"א * ט"ב)

דדנת עלמין, באינן מאני קרבא, דמלכא דאפקיד בידא דמטרוניתא. ואינן חצים דקביה, שנונים ודאי בכלא, מסטרא דיומא תנינא, סטרא דיצחק, בגין דמניה נפק דינא לחייביא למידן יתהון.

צו) וע"ד עמים תחתיך יפלו בל"ב. ומאן הוא דרגא דאפיל לון, דרגא דאקרי ל"ב, דאתמנא על עובדין דעלמא, ודנת לון על דאינון אויבי המלך.
 צו) לקביל דא אל תראוני שאני שחרחורת. מ"ט. בגין דאתלבשנא בדינא למידן עלמא. ואמרת לבנהא דקריבין לה גו ביתא, אל תראוני. ודאי, אי אשתדלתון באורייתא דיהבית לכון, לא תדחלון. ואי לא תשתדלתון, תגרמון לי, דבני אמי נחרו בי, למיטר : לאומין דעלמא בגיניכון דתתבדרון תמן. ועל דא איתערו, אי דינא איתגזר על ישראל, קב"ה נחית ליה על שאר אומין, כד הדרן ישראל בתיובתא. ואי לא הדרן, נחתין בין שאר אומין, ואכלין לון גרמא ובשרא.

צח) דבר אחר. בלב אויבי המלך, דא אברהם, דאתמנא מלכא על עלמא, וכל אומין אסתכמו עלוי למהוי מלכא עליהון, בעמק שוה. וכל שנאוי ליליא קטילת לון.

צט) ד"א חציך שנונים, דאינון זמינין למיעבד דינא. עמים תחתיך יפלו, אלין דאתו מסטרא דשאר עמין, תחתיך יפלו, סטרא דנחש, כד ההוא שלהובא דסטרא דצפון איתער עליה, איהו נפיל בעמק ימא עילאה, ואתבר

חלופי גרסאות

כ ג"א בלב (דפוסים ראשונים). ל ג"א לאומי עלמא (דפוסים ראשונים). ט ג"א עמין (דפוסים ראשונים).
 ז ג"א עמין (דפוסים ראשונים). ט ג"א מסטרא (קראקא).

למנצח על שושנים

הסולם

מאמר

לנטור בשבילכם את אומות העולם שתתפזרו שם. ועל זה העירו, אם נגזר דין על ישראל, כשחזרו בתשובה, הקב"ה מוריד אותו הדין על אומות האחרות. ואם אינם חוזרים, יורדים בין האומות, והמה אוכלים אותם עצם ובשר.
 צח) דבר אחר בלב וכו' : פירוש אחר. בלב אויבי המלך זהו אברהם שנתמנה מלך על העולם, וכל האומות הסכימו שיהיה מלך עליהם, בעמק שוה. ואת כל שונאיו הרג הלילה, טהוא המלכות.

לגמרי, מצד היום השני של מעשה בראשית, שהוא צד יצחק, דהיינו צד השנאאל, משום שממנו יוצא הדין לרשעים לדון אותם.

צו) וע"ד עמים תחתיך וכו' : ועל זה עמים תחתיך יפלו בל"ב. מי היא המדרגה שהפילתם, היא המדרגה הנקראת לב. שהיא המלכות, שנתמנתה על מעשי העולם, ודנה אותם על שהם אויבי המלך.

צו) לקביל דא אל וכו' : וכנגד פסוק זה, הוא הפסוק שבשיר השירים, אל תראוני שאני שחרחורת מהו הטעם, משום שהתלבשתי בדין לדון העולם, אז היא נבחת לשחרחורת. ואמרת לבניה הקרבים אליה לתיך הבית, אל תראוני שאני שחרחורת, ודאי אם עסקתם בתירה שנתתי לכם אל תיראו. ואם לא עסקתם תגרמו לי, אשר בני אמי נחרו כי (דפ"י דף נ"ב ט"ב)

צט) ד"א חציך שנונים וכו' : פירוש אחר חציך שנונים, היינו אותם המוכנים לעשות דין, נקראים חצים. עמים תחתיך יפלו, היינו אלה הבאים מצד העמים האחרים. תחתיך יפלו טהם, צד של הנחש, כשאותה שלהבת מצד צפון, דהיינו הדינים דקו שמאל, מתערר

חיליה. וכד חיליה אתבר, חילא דשאר עמין אתבר, בגין דאינון אויבי המלך. מאי מלך. דא ישראל, מלכא ם בכולא.

ק) כסאך אלהים עולם ועד, עלה קאמר הכי, כאתתא דאיתערא לבעלה, ואמרת אינתתך בעייתא לאתחברא בך, דהא אינון חייבין דאפרידו זווגא ן דילן, אתאבידו מעלמא, ועבידת בהו דינא. והשתא בעינא, דיתחבר עולם בתראה, באתרא דאיכרי ועד. בגין דשבט מישור שבט מלכותך, דההוא דינא דעבדת כסאך בחייבי עלמא, דינא דקשוט הוא, דנפיק מאתרא דאקרי ישר. כד"א, ן צדיק וישר הוא. וכורסייא אקרי ישר, וע"ד דנפיק ם מיניה שבט מישור איכרי.

קא) ד"א שבט מישור, דא מלכא משיחא, דאיכרי שבט לאוכחא חייבי עלמא. הה"ד, ן לא יסור שבט מיהודה ן וכתיב ן וקם שבט מישוראל. מישור, ן והוכיח במישור לענוי ארץ. ן שבט מלכותך, ן על דא כתיב, וקם שבט מישוראל לאתערא בעלמא. מ"ט. דהא אפיקת לך ברא טבא חכימא לעלמא. ן דהאי שבחא משבחת מטרוניתא למלכא לארמא רישא דישוראל על כולא. לא יסור שבט, בגין דכתיב ן כסאו כשמש נגדי. קב) אהבת צדק, בגין דהאי צדק, אהבה דידך, היא אהבה זוטא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ע ג"א דכלא (חיניצא בסוגריים). ן ג"א דלהון דאתעבידו (קראקא). ם ג"א מינה (דפוסים ראשונים). ן ג"א ל"ג וכתיב וקם שבט מישוראל (קראקא). ן ג"א ל"ג שבט (דפוסים ראשונים). ן ג"א ועל (דפוסים ראשונים). ן ג"א יהא משבחת שבחא (קראקא).

ח) (תהלים מה). ן (דברים לב) תולדות סג לעיל כו תשא אות ע. ז) (בראשית מט) ב"א רלו ויחי תקפא פנחס תרנא ת"ז תכ"א ד' מג. ז"ח לך אות סג דף מב ט"א תק"ח ד' קח ט"א. ח) (במדבר כד) לעיל יתרו אות נב ז"ח ד' נה ט"ג ט"ד. ט) (ישעיה יא) וירא קנח ויחי תס. י) (תהלים סט) שלח קנא.

למנצח על שושנים

הסולם

מאמר

והכסא שחוא המלכות, נקרא ישר, ונקרא כד. על שם שיוצא ממנו שבט מישור. קא) ד"א שבט מישור וכו'; פירוש אחר. שבט מישור זהו מלך המשיח שנקרא שבט, להכיח את רשעי העולם, ז"ש לא יסור שבט מיהודה. וכתוב, וקם שבט מישוראל. מישור, היינו והוכיח במישור לענוי ארץ. שבט מלכותך על זה כתוב, וקם שבט מישוראל, דהיינו המשיח שיתעורר בעולם. ומה הטעם שזה נאמר כאן, הוא כי המלכות משבחת לפניו, ראה שהיצאתי לך בן טוב וחכם בעולם, כדי להרים ראש ישראל על הכל. לא יסור שבט. משום שכתוב כסאו כשמש נגדי.

קב) אהבת צדק בגין וכו': אהבת צדק, משום שצדק זה, שהיא המלכות, שהיא אהבה

כתעורר עליו, על הנחש, הוא נופל בעמק הים העליון, וכתו נשבר. וכשכחו נשבר, נשבר הכח של העמים האחרים, משום שהם אויבי המלך מי הוא מלך. זהו ישראל, דהיינו ז"א, שהוא מלך על הכל.

ק) כסאך אלקים עולם ועד: בשבילה אמר דוד כך. כאשר המעוררת את בעלה, ואומרת, אשתך רוצה להתחבר בך, כי אלו הרשעים שהפרידו החיבור שלנו, נאבדו מן העולם, ועשיתי בהם דין. ועתה אני רוצה, שיתחבר העולם התחתון, שהוא המלכות, במקום שנקרא ועד, שהוא ז"א. כי שבט מישור שבט מלכותך, שאותו הדין, שכסאך עשה ברשעי העולם, היא דין אמת, הוא יוצא ממקום שנקרא ישר. כש"א צדיק וישר הוא. (דפ"י דף ג"ב ט"ב)

דבאתחברותה לעילא איתעבידא רברבא. ואוף איהו נמי באתחברותיה א עמה, איהו גדול. הה"ד, ג גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלהינו. וע"ד משכא ליה מטרוניתא, * במלין אלין ב דרחימו.

קג) לקבל דא, ג הגידה לי שאהבה נפשי. אנת, דכל רחימו ג דנפשאי בך, אי לא תתחבר בי, איכה תרעה עלמא, איך תזון נפשך ד מעומקא עילאה, לך, ולאחריני, דהא ברכאן דלעילא לא שריין, אלא באתרא דדכר ונוקבא. קד) שלמה אהיה כעוטיה. איכדין אהא בכסיפא, כד תבעין מיני מזונא בני אבהן, דאינון עדרי חבריך, עדר ה' ממש. בג"כ ה אהבת צדק, דא כורסייא דילך. ותשנא רשע, דא סטרא דשפחה, דכל מילהא ו בחיובא, וקיימא לחיובא על עלמא.

קה) ד"א. אע"ג דכלא חד, אהבת צדק, אלין ישראל דאחידן בהאי צדק, ואיהי חולקהון, דכתיב ו) אהבתי אתכם ז וכו', ואוהב את יעקב. לאסגאה דרגא דצדק, דאחיד בה ה בשעתא דאיכרי יעקב. ותשנא רשע, דא עשו, דכל עובדוי בחיובא, וסטרא דיליה סטרא דרשע, חויא עקימא. הה"ד, ואת עשו שנאתי.

קו) על כן משחך אלהים אלהיך ט שמן ששון, דא משחא טבא, דנגיד על רישך מסטרא עילאה, דאקרי הכי. מאי על כן. בגין דאהבת צדק.

חלופי גרסאית

מסורת הזהר

ו) (שם מח) סקודי רעט לעיל אות עד. ל) (שה"ש א) א נ"א עמיה (קראקא). ב נ"א דרחים (קראקא). ג נ"א ב"א קיב. ח) (מלאכי א) שמות דש. ט) (שם) שמות דש. דנפשי (דפוסים ראשונים). ד נ"א מעמיקא (דפוסים ראשונים). ה נ"א מוסיף אהבת צדק ותשנא רשע (קראקא). ו נ"א חיובא (דפוסים ראשונים). ז נ"א וכתוב וליג וכו' (דפוסים ראשונים). ח נ"א בסטרא (קראקא). ט נ"א ליג שמן ששון (קראקא).

למנצח על שושנים

הסולם

מאמר

בבושה, כשבני האבות תובעים ממנו מזונות, שהם עדרי חבריך, עדר ה' ממש. משום זה, אהבת צדק, זהו הכסא שלך, דהיינו המלכות. ותשנא רשע, זהו הצד של השפחה, דהיינו הקליפות, שכל דבריה הם לחובה, ועומדת לחייב את העולם בדין.

קה) ד"א אע"ג דכלא וכו': פרוש אחר. אע"פ שהכל אחד, אהבת צדק, אלו ישראל, שאחוזים בצדק הזה, והוא חלקם. שכתוב, אהבתי אתכם וגו' ואוהב את יעקב. את, בא לרבות מדרגת צדק, שיעקב אחוז בה דהיינו ז"א, בשעה שנקרא יעקב. הרי שישראל אוהבים את הצדק. ותשנא רשע, זהו עשו, שכל מעשיו הם לחובה, והצד שלו הוא צד רשע, שהוא נחש עקלתון. ז"ש, ואת עשו שנאתי.

קו) על כן משחך וגו': על כן משחך אלקים אלקיך שמן ששון. תו השמן הטוב, דהיינו

אהבה שלך היא אהבה קטנה. כי המלכות נקראת אהבה קטנה, שבהתחברותה למעלה בז"א, בחסדים, היא נעשית גדולה. כי החסד נקרא אהבה רבה. ואף הוא גם כן ז"א, הוא גדול על ידי התחברותה עמה. ז"ש, גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלקינו, היינו בעת שהוא מחובר עם המלכות הנקראת עיר אלקינו. (כמ"ש באות פ"ח ע"ש). ועל זה מושכת אותו המלכה בדברי אהבה אלו.

קג) לקבל דא הגידה וכו': כנגד פסוק זה שבכאן, הוא הפסוק שבשיר השירים, הגידה לי שאהבה נפשי. שפירושו, אתה, שכל אהבת נפשי בך, אם לא תתחבר בי, איכה תרעה העולם, איך תזון עצמך מהעומק העליון דהיינו מבינה, לך ולאחרים, הרי הברכות שלמעלה אינן שורות אלא במקום דכר ונוקבא.

קד) שלמה אהיה כעוטיה: איך אהיה (דפויי דף ג"ב ט"ב ב' ט"ג)

קז) הה"ד, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. שבת אחים, אתחברותא. דאח בצדק. גם, לאסגאה לישראל. בג"כ אמרת ליה, איכה תרעה לגרמך. איכה תרביץ, אינון עדרין קדישין דיעקב. מחבריך, אלן אבהן עילאין, דאתחברו בך בקדמיתא.

קח) ד"א. ישראל דאינון אחים ורעים ליה, נגדין להאי שמן ששון על רישיה, בצלותהון. שמן ששון, אלן תריסר נהרי אפרסמונא דכניא, דנהרין בה. וכדין חדוה בעלמין, רצון בעלמין, ורוגזא אסתלק מעלמא. קט) מר ואהלות, מר: דא אברהם, דאקרי הר המר. ואהלות: דא יעקב. קציעות: דא יצחק. כל בגדותיך: באלין תלת גוונים, חיוור, וסומ"ק וירוק, אשתלימו אינון לבושי דארגוונא.

קי) מן היכלי שן, אלן שבעה היכלין עילאין, דנשמתהון דצדיקיא * חדאן בהו קמי קב"ה. וכדין חדוה קמיה. ואמאי איקרון היכלי שן. בגין דזכו באורייתא, ואתתקפ"ץ בה, זכו להאי ש"ן.

קי"א) מני שמחוך, * במאי עסקין אינון נשמתין. אינון עסקין בתשבחאן דידי קמך. וכדין חדוה קמך אשתלימת, דלית חדוה קמיה מכל רתיכין דיליה, כחדוה דנשמתהון דצדיקיא דאינון קריבין ליה.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ט) (תהלים קלג) לעיל אות עב. י ג"א ל"ג דאח (קראקא). כ ג"א מוסיף שמן תורק שמך שמן ששון מחבריך (קראקא). ל ג"א וירוק וסומ"ק (דפוסים ראשונים). מ ה"ג דפ"ס מונקאטש במר"בעים ג"א חמאן (דפ ס"ס ראשונים). נ ג"א מוסיף בהיכלי בגין (קראקא). ס ג"א דמאי (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

למנצח על שושנים

דהיינו המוחין העליונים, שנמשך על ראשך מהצד העליון שהוא בינה, הנקראת כך שנקראת אלקים. מהו על כן, היינו משום שאהבת צדק.

קז) הה"ד הנה מה גוי: ד"ש. הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. שבת אחים פירושו התחברות האח, שהוא ז"א, בצדק, שהוא מלכות. גם, הוא לרבות את ישראל, שהם המרכבה ליחוד הזה. משום זה אמרה לו איכה תרעה את עצמך. איכה תרביץ את העדרים האלו של יעקב. שמן ששון מחבריך, אלו הם האבות העליונים שנתחברו בך בתחילה.

קח) ד"א ישראל דאינון וכו': פירוש אחר. ישראל שהם אחים ורעים לו, לז"א, מושכים אותו שמן ששון על ראשיהם בתפלתם. שמן ששון אלו הם י"ב נהרות אפרסמון הטהור המאירים בה, מ"יב בחינות (דפ"י דף ג"ב ט"ג)

קי) מן היכלי שן: אלו הם שבעה היכלות עליונים, שה"ס ז' היכלות המלכות. שנשמות הצדיקים שמחים בהם לפני הקב"א. וזו שמחה לפניו. ולמה נקראים היכלי שן. הוא משום שזכו בתורה ונתחוקו בה. דהיינו כמ"ש ושננתם, ע"כ זכו לשן זה. קי"א) מני שמחוך במאי וכו': כתוב. מני שמחוך, היינו במה עוסקות הנשמות האלה

קיב) ד"א. מני שמחוך, ודאי דלית חדוה קמיה, כזמנא דעבד שלמה שיר השירים. ושבח תושבחהן דמטרוניתא למלכא.

קיג) ומאי אמרין. בנות מלכים ביקרותיך. בנות מלכים: אלין נשמתין קדישין, דאקרון ודאי בנות מלכים, פ דהא מזווגא דמלכא ומטרוניתא הו אינון. ביקרותיך: דא ג"ע, דיקיר מכל מה דברא קב"ה בהאי עלמא, דאינון נטיעון דידוי.

קיד) נצבה שגל לימינך, כד"א, ט נאם ה' לאדוני שב לימיני. בג"כ לתתא, באברהם אתדבכת, ובג"כ איקרי אברהם אהבי, דאתדבכת ביה - אהבה דילי. ואודע פ דיני לעלמא, ובגינה זכה לבן, דהא ה"א איתוספת עלוי מקדמת דנא.

קטו) בכתם אופיר, כד"א, ט ואדם מכתם אופיר, ואימתי הוא בכתם אופיר. כד אזווגא במלכא, כד נחית כתרא בדלוגין, דאנהיר מסטרא דאימא עילאה, ת ושריא על רישא דמטרוניתא, וכדין ט תפארת אדם לשבת בית. דהא ביתא דהאי עלמא, על ידה אתנהיגת.

חלופי גרסאית

מסורת הזהר

ט (שם ק) נח עז. פ (ישעיה יג) וירא רנב. צ (שם מד) משפטים תלד פנחס רפד. ע נ"א ל"ג בנות מלכים (קראקא). פ נ"א דהאי (קראקא). צ נ"א ודא ול"ג ביקרותיך (קראקא). ק נ"א ל"ג דאינון (דפוסים ראשונים). ר נ"א מיסוף אברהם אהבי אהבה (קראקא). ש נוסח אחר דינה (דפוסים ראשונים). ת נוסח אחר ושרת (דפוסים ראשונים).

למנצח על שושנים

הסולם

מאמר

מלכות, משום זה למטה, נתדבקה המלכות, באברהם, שהוא ימין, ומשום זה נקרא, אברהם אהבי, כי נתדבקה בו האהבה שלי, והודיע דיני לעולם. ובשבילה זכה לבן. כי ח' נתוספה לו מטרם שזכה לבן. שה"ס המלכות הנקראת ח'.

האלה שבד' היכולות, הן עוסקות לפניך בתשבחות שלי, ואז נשלמת השמחה לפניך, כי אין שמחה לפניו מכל המרכבות שלו, כמו השמחה של נשמות הצדיקים הקרובים לו.

קטו) בכתם אופיר כד"א וכו': בכתם אופיר, הוא כמו שאתה אומר, אוקיר אנוש מן ואדם מכתם אופיר, ומזי היא בכתם אופיר, היינו כשהיא מזדווגת עם המלך, בעת שהכתר יורד בדלוג מדרגה המאיר מצד אמא עליונה, שהיא בינה, ושורה על ראש המלכה. כי המדרגה אחר אמא עלאה, הוא ז"א, נמצא שהכתר היורד מאמא למלכות הוא בדלוג מדרגה, שמדלג על מדרגת ז"א. וכתר זה ה"ס הארת החכמה שהמלכות מקבלת מאמא. ואז תפארת אדם שהוא ז"א, לשבת בית, שהוא המלכות, כי ז"א מקבל ממנה הארת החכמה. משום שהוא עצמו אינו אלא בחסדים מכוסים מחכמה. כי הבית

קיב) ד"א מני שמחוך וכו': פירוש אחר. מני שמחוך, ודאי, שאין שמחה לפניו, כמו בזמן שעשה שלמה את שיר השירים, ושיבת תשבחות המלכה אל המלך.

קיג) ומאי אמרין בנות וגו': ומה אומרים הנשמות. שהן בנות מלכים ביקרותיך, בנות מלכים אלו הן הנשמות הקדושות הנקראות ודאי בנות מלכים, כי הן באות מזווג המלך עם המלכה, שהם ז"א ומלכות. ביקרותיך, זהו גן עדן, היקר מכל מה שברא הקב"ה בעולם הזה, שהם הנטיעות שלו.

קיד) נצבה שגל לימינך: היינו כשי"א, נאם ה' לאדוני שב לימיני, כי נצלה היא (דפויי דף נ"ב ט"ג)

קטז) בג"כ אמרה ליה, אם לא תתחבר בי, אכדין אהוי בצחותא על אינון עדרין קדישין, דסמכין על * פתורי. הה"ד ^ק שלמה אהיה כעוטיה על עדרי חבריך.

קין) קב"ה מה אתיב לה, ^ה שמעי בת וראי. לקביל דא, אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך. אמר לה קב"ה, הא עיטא עילאה לך, צאי לך בעקבי הצאן, אלין זכאין שלימין דאתעטרת בהו קדמי, ורעי את גדיותיך אינון דאתמשכין אבתריך.

קיח) ואינון חייבי דרא, יתמשכנון בחובייהו, אלקי יתהון ברצועא, ולא יוספון למחטי. ותטרי בניך דאזלין אבתריך, דלא יתמשכנון עליהון, ^א וכולא בדינא דקשוט. מ"ט. דכל הנשמות קדמי אינון, וע"ד ^ט בן לא ישא בעון האב ואב לא ישא בעון הבן.

קיט) כגוונא דא שמעי בת וראי. שמעי, דבך תליא שמיעה, כד ישראל אהדרין בתיובתא קמאי, שמעי, אעיל צלותהון קדמי, דפתחא דכלא בך הוא, כולא מסרית בידך לאנהגא עלמא תתאה. ועל דא שמעי בת וראי, בגין דאת חיזו דכולא, ^ב את אתקריאת באר לחי רואי. בג"כ אית לך לעיינא כל יומא בעובדיהון דעלמא, למיהב לב"נ כפי עובדוי.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ק) (שה"ש א) כי תצא קל לעיל את קג. ר) (תהלים א נ"א כלא (דפוסים ראשונים). ב נ"א ליג את (קראקא) מה) ת"ז ת"מ ד' פ. ט) (יחזקאל יח).

למנצח על שושנים

הסולם

מאמר

רשעי הדור, יתמשכנו בחטאם. דהיינו שיטלו נשמתם למשכון על חטאותיהם. הכה אותם ברצועה, ולא יוסיפו לחטוא. ותשמרי בניך ההולכים אחריך, שלא יתמשכנו עליהם, דהיינו שלא יקחו אותם למשכון על עונותיהם של הרשעים. והכל הוא בדין אמת. מה הטעם. הוא משום שכל הנשמות לפני הן. וע"כ בן לא ישא בעון האב ואב לא ישא בעון הבן.

הבית שמעולם הזה, נהיה המלכות המשפעת לעולם הזה, מתנהג אז על ידה עצמה, ולא על ידי ז"א. דהיינו שהארת החכמה מאירה בעולם.

קין) כגוונא דא שמעי בת וראי. שמעי, כי בך תלויה השמיעה. כי כשישראל יחזרו בתשובה לפני, שמעי, הביאי תפלותיהם לפני, כי הפתח של הכל בך הוא. הכל מסרתי בידך להנהיג את העולם התחתון. וע"כ, שמעי בת וראי, משום שאת המראה של הכל, כי החכמה הנקראת מראה אינה מתגלית אלא במלכות. ומשום זה, את נקראת באר לחי ראי. ע"כ יש לך לדרוש בכל יום במעשיהם של בני העולם, לתת לאיש כפי מעשיו.

קטז) בג"כ אמרה לו וכו': משום זה אמרה לו המלכות, אם לא תתחבר בי, דהיינו באפן, שהחסדים דז"א ילבישו את הארת החכמה שבמלכות, איך אהיה בצמאון על אלו העדרים הקדושים, שהם הנשמות, הסמוכות על שלחני. דהיינו, שלמה אהיה כעוטיה על עדרי חבריך.

קין) קב"ה מה אתיב וכו': מה השיב לה הקב"ה. הוא שמעי בת וראי. כנגד זה הוא הפסוק שבשיר השירים, אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך. אמר לה הקב"ה, הנה עצה עליונה לך, צאי לך בעקבי הצאן, אלו הם הצדיקים השלמים שנתעטרת בהם לפני. ורעי את גדיותיך. היינו אלו הנמשכים אחריך בלבד. קיח) ואינון חייבי דרא וכו': ואלו

(קכ) ת"ח, כד ברא קב"ה עלמא, מני היכליה בידי דמטרוניתא לעיינא על עלמא. וכד בני עלמא זכאין, חדוה אתוסיף לעילא.

(קכא) והטי אזנך, לקבל צלותא דכולא. וכן עבדת אוף ג איהי מכל צלותין, ד לקרבא עטרה לצדיק. בגין דהא כל צלותין, לקרבא עטרה לצדיק הוא.

(קכב) ושכחי עמך, דכד בני לא אזלין באורח מישר, אית לך לאייתאה עליהון מחאן. (כד"א, ה) והכיתי אתכם אף אני שבע. וע"ד ושכחי עמך, עביד יתהון כאלו הם שכוחין מעלמא, עד דיתובון בתיובתא קמאי. ובית אביך, דאיהו אברהם, דאיהי ברתיא, ובכל שמה.

(קכג) ויתאו המלך יפיך, דא מלכא עילאה, דרחים לאתדבקא בך, ולאזדווג בך זווג עלמין. אימת. בשעתא דכל ה בני היכלא דמלכא זכאין. בשעתא דיסרת לון, ודברת לון לרעותא דמלכא. הה"ד, (ה) משא אשר יסרתו אמו. ודא בת שבע אם שלמה, דדברת ליה לרעותא דמלכא.

(קכד) כי הוא אדוניך, כל חילא דיך ו מניה הוא. סיהרא לא אתנהירת אלא משמשא. שמה ז דילה אדנ"י, סימנא נקטת מבי מלכא. א' מרישא דכולא לאתנהגא בה. ו' רישא דשמא קדישא, חכמה עילאה.

(קכה) והשתחוי לו, כד"א ו ותקוד בת שבע. וכדין מלכא עביד כל

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ח) (ויקרא כו) לעיל אות עט. א) (משלי לא) ויחי תתיא. ג ניא איהו (דפוסים ראשונים). ד ניא ל"ג לקרבא (דפוסים ראשונים). ה ניא ל"ג בני (קראקא). ו ניא דידיה (קראקא). ז ניא דיליה (מונקאטש).

(ב) (מ"א א).

מאמר

הסולם

למנצח על שושנים

(קכ) ת"ח כד ברא וכו' : בוא וראה, כשברא הקב"ה את העולם, מסר היכלו בידי המלכה להשגיח על העולם. וכשבני העולם זכאים, נתוספה שמחה למעלה.

(קכא) והטי אזנך לקבל וכו' : והטי אזנך לקבל תפלת הכל. וכן עשתה אף היא מכל התפלות. להקריב עטרה לצדיק, שהוא יסוד. משום שכל התפלות הן להקריב עטרה לצדיק. דהיינו שהן בחינות מ"ג, שהצדיק ישריע עליהם מ"ג דכרין.

(קכב) ושכחי עמך דכד וכו' : ושכחי עמך, כי כשבני אינם הולכים בדרך הישר, יש לך להביא עליהם מכות. כש"א והכיתי אתכם אף אני שבע וגו', וע"כ ושכחי עמך, עשה אותם כאלו הם שכוחים מן העולם, עד שישובו בתשובה לפני. ובית אביך, הוא אברהם, שהיא בתו, ובכל שמה כי המלכות (דפ"י דף ג"ב ט"ד)

נקי בכל, והיא בתו של אברהם בסו"ה, והי' בך את אברהם בכל (כנ"ל אות ע"ה) ע"כ אומר ובית אביך על ישראל.

(קכג) ויתאו המלך יפיך : זה הוא המלך העליון, ז"א, האוהב להתדבק בך ולהזדווג בך זווג עולמים. מתי. הוא בשעה שכל בני היכל המלך צדיקים. בשעה שאת מוסרת אותם ומוליכה אותם לרצון המלך. ז"ש, משא אשר יסרתו אמו. וזו היא בת שבע אם שלמה, שהוליכה אותו לרצון המלך.

(קכד) כי הוא אדוניך : היינו שכל הכח שלך ממנו הוא, מו"א. הלבנה אינה מאירה אלא מן השמש. השם שלה הוא אדנ"י. סימן אוחות מבית המלך א' דאדנ"י, הוא מראש הכל, מן השם אהיה שהוא כתר להתנהג בה. ו' מתחילת השם הקדוש הויה, שח"ס חכמה עליונה.

(קכה) והשתחוי לו כד"א וכו' : והשתחוי לו

רעותה. וישראל מתגברין לעילא לעילא. ומדורייהו עם מלכא ועם מטרוניתא. קכו) כדין שאר עמין אתכפיין תחותייהו, וכלהו אתהדרון לעבדין לון, בגין דאינון בני מלכא. בג"כ a ובת צור במנחה פניך יחלו עשירי עם. קכו) לקביל דא, לסוסתי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי. דקב"ה יהיב בלביה למיעל בתרייהו לימא, בגין דישבוען ישראל מממוניהו, דאובילו עמהון תמן. וכולא נטלו ישראל בימא, אגרא דההוא עבידתא דעבדו עמהון. קכח) כגוונא דא לזמנא דאתא, ובת n צור, דא סטרא דעשו ושאר עמין דאעקו לישראל, ועד השתא הון אעקין לון בחובייהו. כד"א, n כי יבא בנהר צר רוח ה' נוססה בו. קכט) כדין, ישראל o יהדרון בתיובתא שלימתא קמי קב"ה, דאתחזי באינון עקתין סגיאין דאתיין עלייהו, כמאן דאשתכח דוכרניהון לעילא. וכד אינון הדרן בתיובתא בלבא שלימא, כגוונא דכתיב n בצר לך ומצאוך וגו', ושבת עד ה' אלהיך. וישוב מלכא לבי מטרוניתא לפייסא לה. וע"ד . n ובא לציון * גוא"ל, דא מלכא דאתי לבי מטרוניתא. בגין דביתה כלהו שלמין קמה, אתי לאקמא לה מעפרא. קל) במנחה יחלו פניך עשירי עם, בגין דאת z כבודה בת מלך פנימה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ח ג"א מוסיף צור במנחה (קראקא). ט ג"א הדרין (דברים ד) כי תשא כה. ו (ישעיה נט) בהעלותך קנ. ז (תהלים מה) ויחי תקסח ז"ל ד' גו ט"א תק"ח ד' צט ט"ד קיב ט"ב קטז ט"ג.

ח ג"א מוסיף צור במנחה (קראקא). ט ג"א הדרין (דברים ד) כי תשא כה. ו (ישעיה נט) בהעלותך קנ. ז (תהלים מה) ויחי תקסח ז"ל ד' גו ט"א תק"ח ד' צט ט"ד קיב ט"ב קטז ט"ג.

למנצח על שושנים

הסולם

מאמר

ועמים האחרים, שהצירוף להם לישראל, ועד עתה הם מצירים להם בעינותיהם. כש"א, כי יבא בנהר צר רוח ה' נוססה בו. ונושוס זה היא נקראת בת צור.

לו היא כש"א, ותקוד בת שבע, שה"ס המלכות, ואז עושה המלך כל רצונו, וישראל מתגברים למעלה למעלה, ומשכנס עם המלך ועם המלכה. קכו) כדין שאר עמין וכו': או נכנעים תחתם העמים האחרים, וכולם חוזרים לעבוד אותם, משום שהם בני מלך. ומשום זה, ובת צור במנחה פניך יחלו עשירי עם. דהיינו שנעשרי בני צור יעבדו אותם, וישלחו מתנות.

קכט) כדין ישראל יהדרון וכו': או יחזרו ישראל בתשובה שלמה לפני הקב"ה, שהוא נראה באלו הצרות הרבות הבאות עליהם, כאלו הגיע זכרונם למעלה. וכשהם חוזרים בתשובה בלב שלם, כמו שכתוב, בצר לך ומצאוך וגו' ושבת עד ה' אלקיך. וישוב המלך אל המלכה לרצות אותה. על זה כתוב, ובא לציון גואל, גואל, זה הוא המלך הבא לבית המלכה, ומשום שבני ביתה כולם שלמים לפניו, בא המלך להקימה מעפרא.

קכו) לקביל דא לסופתי, כנגד פסוק זה, הוא הפסוק שבשיר השירים, לסוסתי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי. שהקב"ה נתן בלבם לבא אחריהם לים, כדי שישבעו ישראל מכספם שהביאו עמהם שם, והכל לקחו ישראל מהם בים, שהיה שכר אותה עבודה שעבדו בהם מאתים ועשר שנים.

קל) במנחה פניך יחלו וגו': במנחה פניך יחלו עשירי עם, משום שאת כבודה בת מלך פנימה, ומהו כבודה. הוא כבוד ה' שהיא

קכח) כגוונא דא לזמנא וכו': כעין זה, לעתיד לבא. ובת צור, זה הוא הצד של עשו. (דפו"י דף ג"ב ט"ד *) דף ג"ג ט"א

ומאי כבודה. כבוד ה' ודא בת מההוא מלך דאיהי פנימה ודאי. כ ודא אימא
עילאה, דאיהי פנימה דכלא, ואיהי איתערת חירו ונייחא על בנאה.
קלא) מ) ממשבצות זהב לבושה, לקביל דא אמר שלמה, (ט) נאו לחייך
בתורים צוארך בחרוזים. לחייך תרין. לזמנא ההוא, ולזמנא דאתי. בתורים
תרין תורים ודאי. בגין דביומא דמשיחא תתחדש דעתא בעלמא, ותתנהיר
אורייתא קמי כולא. בגין דכתיב, (י) כי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם.
יעל דא, ממשבצות זהב לבושה, דא סיטרא דצפון, דאתלבישת בה למעבד
נוקמין, באינון דאעקינ לבנהא. ז וע"ד קרינן ליה מלך המשיח, ודוד ודאי
הוא. וכדין איתער בעלמא.

קלב) מה כתיב לעיל. ט כי שחה לעפר נפשנו כו, קומה ט עזרתה לנו.
מאי קומה. בגין דעד השתא איהי גופלת, השתא קומה עזרתה לנו, דאתדבק
מלכא במטרוניתא. ופדנו למען חסדך. דא אברהם, ימינא, דלא תהוי לאחורא.
דבג"כ אמר, (י) הושיעה ימינך וענני. בגין כך, ממשבצות זהב לבושה.
קלב) נ לרקמות: אליון לבושינ דיקר, ט דאינון מרוקמין למקדשא. וכל

חלופי גרסאות

כ ג"א ועל דא (קראקא). ל ה"ג בדפוס מונקאטש
במרובעים ג"א ודא (דפוסים ראשונים). ט ג"א ל"ג מן
עזרתה לנו עד עזרתה לנו (קראקא). נ ג"א מוסיף
לרקמות תובל למלך (קראקא). ט ג"א דאיהו אינון
(קראקא).

מסורת הזהר

ח) (שם) לעיל אית קל. ט) (שה"ש א) ז"ח ד עב
ט"א ט"ב ט"ד. י) (ירמיה לא) ויקרא שפת. כ) (תהלים
מד). ז) (תהלים ט) ויצא שנט.

למצח על שושנים

קלב) מה כתיב לעיל וכי: מה כתוב
למעלה, כי שחה לעפר נפשנו וגו' קומה
עזרתה לנו. מהו קומה. הוא משום שעד עתה
היתה גופלת, מחמת שהיתה בפרוד מו"א,
עתה, קומה עזרתה לנו. שנתדבק המלך במלכה.
ופדנו למען חסדך, זהו אברהם, שהוא יד
ימין, דהיינו חסד, שלא תהיה לאחור, שמשום
זה אמר הושיעה ימינך וענני. משום זה
ממשבצות זהב לבושה.

פירוש. כשהמלכות מקבלת הארת החכמה
משמאל דאמא והיא בפרוד מן ז"א, אז היא
בבחינת גפילה, ועל הזמן הזה נאמר, כי שחה
לעפר נפשנו. דהיינו המלכות הנקראת נפש,
שחה לעפר. אלא כשמתדבקת בז"א, ויש לה
הארת החמה, אז היא קמה מגפילתה, כי
דחכמה שבה מתלבשת בחסדים, דז"א, ויכילה
להאיר. ואז נאמר קומה עזרתה לנו. וז"ס
ממשבצות זהב לבושה. שזה הוא בזמן שמחוברת
עם ז"א, שאז נבחנת הארת החכמה שבה,
למשבצות זהב.

קלב) לרקמות אליון לבושינ וכי:
לרקמות

הסולם

מאמר

שהיא המלכות, וזו היא בת מאותו מלך שהוא
ודאי פנימה, שזו היא אמא עלאה, שהיא בינה,
שהיא פנימית הכל, והיא מעוררת חרות ונחת
על בניה.

קלא) ממשבצות זהב לבושה: כנגד
זה, אמר שלמה, נאו לחייך בתורים צוארך
בחרוזים. לחייך הן שתיים, אחת לזמן הזה,
ואחת לעתיד לבא. בתורים, שני תורים ודאי,
אחד בזמן הזה, ואחד לעתיד לבא. כי בימות
המשיח תתחדש הדעת בעולם והתורה תאיר
לפני הכל. כי כתוב, כי כולם ידעו אותי
מקטנם ועד גדולם. ומעין הדעת הזו יש גם
בזמן הזה, ועל זה הדעת, והארת החכמה,
כתוב, ממשבצות זהב לבושה, שזה הוא
צד צפון, שהוא צד שמאל מאמא, שנתלבשה
בה, שמשום נמשכת הארת החכמה, לעשות
נקמות באלו שמצירים לבניה. כי הארת החכמה
משביתה כל הדינים והקליפות. ועל זה, דהיינו
על הארת הדעת והחכמה הנ"ל, קוראים את
המלכות, מלך המשיח, ומדרגת המלכות הזו,
היא ודאי דוד, ואז, לעיל, הוא נתעורר בעולם.
(דפ"י דף ג"ג ט"א)

מנוי דומין קב"ה למלבוש, למיהב נוקמתא באדום, תובל למלך, דא כלה אלבישת ליה. מאן גרם כל דא. בגין ם דישראל לא אתערבו בסטרא דעשו, כל אינון זמינן למחמי ביקרא דציון.

קלד) לקביל דא תורי זהב נעשה ן לך. ץ תורי, תרין. רמו לאורייתא דאתייהיב בימי פרעה. ורמו לדעתא דתתחדש ביומוי דמשיחא. עם נקודות הכסף. התם, ם בחמשה עשר כסף. והכא, ם אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף, ודאי מסטרא דאברהם אתיא לון האי. הה"ד, ם ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור.

קלה) ם תובלנה בשמחות וגיל, תרין חדוו, לעילא ולתתא. לעילא, דשמא קדישא וכורסייא אשתלים, כד אתאביד יודע ציד מעלמא, ודוכרניה ן לעלמין לא אידכר. לתתא, ישראל בנוי דקב"ה, ברחמין עילאין ארים דגליהון על כולא. וע"ד מובאות לך. כד"א, ם והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה לה. וע"ד כתיב תבואנה בהיכל מלך.

קלו) ץ תחת אבותיך יהיו בניך. אמר לה קב"ה לכנסת ישראל, תחת אבותיך, אינון אבהן עילאין, דאודיעו לך בעלמא, ואתקיננו לך, על כולא יהיו

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ם (הושע ג) לעיל אית יג. ן (שה"ש ח). ם (ויקרא כו) וירא כב ז"ח ד' גט ט"א לעיל אית עט. ם (תהלים מה). ם (ישעיה סו) וירא תפא לעיל אית לב. ץ (תהלים מה).

מ נ"א ישראל דלא (דפוסים ראשונים). ן נ"א מוסיף לך עם נקודות הכסף (דפוסים ראשונים). ץ נ"א תרי תורי (דפוסים ראשונים). ן נ"א מעלמין (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

למנצח על שושנים

היא נבנה עליה טירת כסף, ודאי, שפירושו חסדים, שזה בא מצד אברהם. ז"ש ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור.

קלה) תובלנה בשמחות וגיל: היינו ב' שמחות, למעלה ולמטה. למעלה הוא, כי השם הקדוש והכסא נשלמים כשנאבד מהעולם יודע ציד, שהוא עשו, וזכרונו לא יזכר לעולם. למטה הוא, שישראל, בנוי של הקב"ה, ברחמים עליונים מרימים דגלם על הכל. וע"כ מובאות לך, כש"א, והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה לה. וע"כ כתוב, תבואנה בהיכל מלך.

קלו) תחת אבותיך יהיו בניך: אמר הקב"ה לכנסת ישראל, שהיא המלכות, תחת אבותיך, אלו הם האבות. העליונים שהודיעו ופרסמו אותך בעולם, והתקינו אותך, על הכל, זה יהיו בניך. תשיתמו לשרים, הם האבות העליונים, שכתוב בהם, באר הפרוה שרים

לרקמות, אלו הם לבושי יקר, שהם מרוקמים למקדש, שהוא המלכות. כלומר, שה"ס החסדים הנמשכים מז"א להליבש את הארת החכמה שבמלכות. כי החסדים הם מכונים משום זה, לבושי יקר (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר אות י"ג) וכל בגדיו שעתיד הקב"ה ללבוש, כדי לנקום נקמה מאדום, תובל למלך, שהכלה הזו, דהיינו המלכות, הלבבישה אותו. מי גרם כל זה. הוא משום שישראל לא התערבו בצד של עשו, כל אלו עתידים לראות ביקר של ציון.

קלד) לקביל דא תורי וגו': כנגד זה הוא הפסוק שבשיר השירים, תורי זהב נעשה לך. תורי, הם שנים, רמו אל התורה שניתנה בימי פרעה, דהיינו בהר סיני, ורמו אל הדעת שתתחדש בימות המשיח. עם נקודות הכסף, שם, כתוב בחמשה עשר כסף, שכסף פירושו חסדים (כנ"ל אות י"ג) וכאן כתוב, אם חומה (דפוי' דף ג"ט ט"ג י' ט"ד)

בניך. תשיתמו לשרים, דאינון אבהן עילאין, דכתיב בהו ^ט באר חפרוה שרים, דאתקיננו לה בכולא וכולא להאי באר. כנסת ישראל אתקרי.

קלז) ד"א. תחת אבותיך יהיו בניך. דכלהו ברחימו, כאינון דרא דמדברא, כאינון דאיקרון דור דעה. יהיו בניך, דכלהו ברחימו יתגברון על אורייתא. לקבל דא כתיב, ^ו עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. דאקדימו עשיה לשמיעה. אוף הכא בניך ישתלמון כוותהון.

קלח) ^ז אזכירה שמך בכל דור ודור. מדרא עילאה, דתלייא ביה דרור וחירו לכלא. בזמנא דההוא שופר גדול, יפיק כולא לחירו, כדין עמים יהודוך ^ח לעולם ועד, דלא יתפרש עולם ^ט מועד, וועד מעולם. לקביל דא, צרור המור דודי לי בין שדי ילין.

קלט) * עד הכא אתייהב ליה רשו לגלאה. אתא שלמה, ואשתלים בכלא, ואשלים כלא, ואכליל בהנהו תושבחן חכמתא עילאה, קיומא דכל עלמין, דזמין קב"ה לגלאה לה לבנוי, בזמנא דיתער דעתא בעלמא. דכל חד וחד מישראל ידביק אדבקותא בחכמתא עילאה, רזא דשמא דקב"ה, ודא איהו טיבו, דלית ליה פסיקו כלל, לעלם ולעלמי עלמין. ^ת

מאמר

הסולם

למנצח על שושנים

^א (במדבר כא) ויצא ד לעיל אות יג. ^ב (שה"ש א) ^ג ג"א עולם דא ועד (וינציא). ^ד ג"א מעד ועד מעולם (דפוסיס ראשוניס). ^ה ת בדפו"י כתבו ע"כ. ^ו (תהלים מה). ^ז ב"א שטו. ^ח (ש)

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

שרים, שהתקיננו בכל וכל לבאר הזו. היא נקראת כנסת ישראל. דהיינו המלכות. קלז) ד"א תחת אבותיך וכו': פירוש אחר. תחת אבותיך יהיו בניך. שאבותיך כולם היו באהבה, כמו דור המדבר, כאלו הנקראים דור דעה. יהיו בניך, שכולם באהבה יתגברו בתורה. כנגד זה כתוב, עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. שפירוש, שהקדימו עשיה לשמיעה, שאמרו מקודם, נעשה, ואח"כ אמרו, נשמע. אף כאן בניך ישתלמו כמוהם.

קלט) עד הכא אתייהיב וכו': עד כאן ניתנה לו, לדוד, רשות לגלות. בא שלמה ונשלם בכל, והשלים הכל וכלל באלו התשבחות שבשיר השירים, חכמה עליונה, שהיא קיום כל העולמות, שעתיד הקב"ה לגלות אותה לבניו, בזמן שתעורר הדעת בעולם, שכל אחד ואחד מישראל ישיג אז השגה בחכמה העליונה, שהיא סוד השם של הקב"ה, וזו היא טובה שאין לה הפסק כלל לעולם ולעולמי עולמים.

קלח) אזכירה שמך בכל דור ודור: היינו שאמש"ך מהדור העליון, דהיינו בינה, שתלוי בה דרור וחירות לכל, לאותו דור, בזמן שהשופר הגדול הוא, שהוא בינה, ויציא כולם לחירות, אז, עמים יהודוך לעולם ועד,

(דפו"י דף ג"ג ט"א י" ט"ב)